

K E N D E L S E

TC Anlæg A/S
(advokat Bo Tverskov, Odense)

mod

Assens Spildevand A/S
(advokat Annelouise Dalgaard Pedersen, Hellerup)

Ved udbudsbekendtgørelse nr. 2018/S 085-190914 af 1. maj 2018 udbød Assens Spildevand A/S som udbud med forhandling efter udbudsloven en totalentreprise vedrørende ”Transportsystem Gummerup-Assens”, som er første etape af et afskærende system til transport af spildevand i Assens Spildevand A/S’ forsyningsområde. Den anslåede værdi er på 100 mio. kr., ekskl. moms.

Følgende virksomheder, som var blevet prækvalificeret, afgav rettidigt endeligt tilbud, som blev fundet konditionsmæssige: TC Anlæg A/S, Per Aarsleff A/S, M.J. Eriksson A/S og Munck Forsyningsledninger A/S.

Den 24. oktober 2018 meddelte Assens Spildevand A/S pr. e-mail, at selskabet havde besluttet at tildele kontrakten til Per Aarsleff A/S.

Den 5. november 2018 indgav TC Anlæg A/S klage til Klagenævnet for Udbud.

Ved delkendelse af 5. december 2018 besluttede klagenævnet ikke at tillægge klagen opsættende virkning, da betingelsen om fumus boni juris ikke

var opfyldt. Klagenævnet afviste endvidere påstand 8, hvorefter klagenævnet skulle suspendere Assens Spildevand A/S' beslutning af 24. oktober 2018 og genoptage evalueringen. Klagen har været behandlet skriftligt.

TC Anlæg A/S har nedlagt følgende påstande, hvoraf påstand 13 er nedlagt efter klagenævnets delkendelse (parternes navne er indsat i stedet for partsbetegnelser, og dato for tildelingsbeslutning er rettet til den 24. oktober 2018):

Påstand 1

Klagenævnet skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med det EU-retlige ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincip, jf. udbudslovens § 2, ved at evaluere tilbuddene usagligt med hensyn til kriterierne ”økonomisk værdi” og ”projektbeskrivelse”, herunder ”totaløkonomi”, idet TC Anlæg A/S ikke har fået points for at skabe en besparelse på omtrent 12.000.000 kr. for Assens Spildevand A/S med TC Anlæg A/S' tracéløsning.

Påstand 2

Klagenævnet skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med det EU-retlige ligebehandlingsprincip, jf. udbudslovens § 2, ved under sin evaluering af tilbuddene at tillægge Per Aarsleff A/S' løsning højest værdi, uanset at det vil være fysisk umuligt at udføre arbejde langs banen inden for tidsrammen til teknisk aflevering 1. december 2019 uden store gener for skinncyklerne.

Påstand 3

Klagenævnet skal konstatere, at indklagede har handlet i strid med det EU-retlige ligebehandlingsprincip, jf. udbudslovens § 2, ved ikke at tildele klager point for, at klager i sit tilbud har taget højde for stærk forurennet jord uden udgift for indklagede.

Påstand 4

Klagenævnet skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med det EU-retlige gennemsigtighedsprincip, jf. udbudslovens § 2, ved ikke i udbudsbekendtgørelsen eller udbudsbetingelserne at oplyse, at det blev tillagt afgørende betydning, at løsningen skulle indeholde en højvandssikring og fremtidssikring af systemet frem til renseanlægget.

Påstand 5

Klagenævnet skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med det EU-retlige ligebehandlingsprincip, jf. udbudslovens § 2, ved ikke at tildele TC Anlæg A/S point for, at TC Anlæg A/S i sit tilbud har indeholdt en helt ny pumpestation som erstatning for eksisterende på Næsvej.

Påstand 6

Klagenævnet skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med det EU-retlige ligebehandlingsprincip, jf. udbudslovens § 2, ved ikke at tildele TC Anlæg A/S point for, at TC Anlæg A/S i udførelsesperioden har Rambøll med i projektorganisationen.

Påstand 7

Klagenævnet skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med det EU-retlige ligebehandlingsprincip, jf. udbudslovens § 2, ved ikke at tildele TC Anlæg A/S point for, at TC Anlæg A/S i sit tilbud har taget højde for miljømæssige hensyn for så vidt angår pumpestationerne – og ligeledes taget højde for arbejdsmiljø og omkostninger i forbindelse med servicering af pumpestationer.

...

Påstand 9

Klagenævnet for Udbud skal annullere Assens Spildevand A/S' beslutning af 24. oktober 2018 om at tildele den udbudte kontrakt til Per Aarsleff A/S.

Påstand 10 (subsidiær til påstand 9)

Klagenævnet for Udbud skal pålægge Assens Spildevand A/S at betale erstatning til TC Anlæg A/S på 14.244.653 kr. for tabt dækningsbidrag.

...

Påstand 12

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet i udbudslovens § 2, stk. 1, ved at have tildelt den udbudte kontrakt til Per Aarsleff A/S, uagtet Per Aarsleff A/S har afgivet et ukonditionsmæssigt tilbud.

Påstand 13

Klagenævnet for Udbud skal konstatere, at Assens Spildevand A/S har handlet i strid med ligebehandlingsprincippet i udbudslovens § 2, stk. 1, ved ikke at tildele TC Anlæg A/S point for, at TC Anlæg A/S i udførelsen har

medregnet 800.000 kr. til udluftningspunkter i egen tracéløsning, og omvendt ikke har negativbehandlet Per Aarsleff A/S ved, at denne entreprenør ikke har udluftningspunkter på trykledningen i tilbuddet. [... sidste sætning i påstanden, som må forstås som et anbringende, jf. gengivelsen af disse nedenfor, er udeladt]

Påstand 10 er ved klagenævnets brev af 6. november 2018 til parterne udsendt til eventuel senere behandling.

Assens Spildevand A/S har påstået, at klagen ikke skal tages til følge.

Klagenævnet har ved brev af 6. november 2018 meddelt Per Aarsleff A/S ("Aarsleff"), at selskabet i medfør af klagenævnslovens § 6, stk. 3, kan indtræde i sagen til fordel for Assens Spildevandsanlæg A/S ("Assens Spildevand") og har meddelt frist herfor og for eventuelt indlæg i sagen til den 13. november 2018.

Aarsleff er ikke indtrådt i sagen.

Sagens nærmere omstændigheder

I udbudsbetingelserne står der blandt andet:

"2. Projektet

Nærværende udbud har til formål at centralisere spildevandsrensning på et nyt renseanlæg i Assens. Centraliseringen indebærer at 8 renseanlæg nedlægges og erstattes af et transportsystem og bassinanlæg. Nærværende projekt er første etape og omfatter afskæring af tre renseanlæg (Assens, Gummerup og Å Strand). Tidsplanen for afskæring af de øvrige renseanlæg er ikke endelig. Bedste bud p.t. er:

- 2022: Haarby, Tommerup og Holme Have RA
- 2030: Vissenbjerg og Aarup RA

Udover afskæringen af Assens, Gummerup og Å Strand skal der også etableres en udløbsledning fra det nye renseanlæg til den eksisterende udløbsledning fra Assens renseanlæg.

Desuden omfatter projektet en option ang. transport af spildevand fra Kerry (virksomhed i Glamsbjerg) til det nye renseanlæg i Assens i en separat ledning.

...

Der er udarbejdet et skitseprojekt for afskæring af renseanlæggene. Skitseprojektet må dog kun betragtes som vejledende. Det er således ikke afklaret tilbunds gående om den skitserede løsning rent faktisk kan anlægges. Det påhviler totalentreprenøren at sikre, at den i tilbuddet foreslåede løsning kan etableres, også selvom totalentreprenøren vælger at arbejde videre med det udleverede skitseprojekt.

2.1 Generelt omfang

Nærværende udbud omfatter følgende arbejder:

- Detailprojekt, omfattende ledningsprojekt for tryk- og gravitationsledninger, maskin- og elprojekt for pumpestationer, baseret på det afgivne tilbud. Ledningstracé er fastlagt af bygherren i et vejledende tracé.
- ...
- Udarbejde og forestå myndighedsprojekt
- Forestå lodsejerforhandlingerne og forestå koordineringen med disse under arbejdets udførelse ...

...

2.1.1 Pumpestationer

...

Pumpestationerne skal opbygges og bestykses efter behov, indeholdende samtlige komponenter og funktioner til fuld funktionsduelighed.

...

5 Tildelingskriterier og bedømmelse af tilbuddet

5.1 Tildelingskriterier

Bygherre vil identificere det ”økonomiske mest fordelagtige tilbud” ved at evaluere tilbuddene ud fra ”bedste forhold mellem pris og kvalitet” med følgende underkriterier:

Underkriterium	Vægtning (%)
Økonomisk værdi	55
Projektbeskrivelse	35
Organisation	10

Alle underkriterier vil blive vurderet på en skala fra 0-10, hvor 10 er bedst.

5.1.1 Økonomisk værdi

...

Ved vurderingen af ”Økonomisk værdi” indgår de af tilbudsgiveren oplyste priser, jf. tilbudslistens angivelser.

Underkriteriet Økonomisk værdi beregnes som følgende:

- Tilbudspris for den samlede løsning (projektomkostninger) jf. tilbudslstens angivelse
- Supplerende ydelser for estimerede omfang som i tilbudslsten
- Tilbudspris for option med en vægtning på 50%
- Energiforbrug beregnet for hver af de omfattede pumpestationer på baggrund af de angivne årsmængder x 0,86 kr./kWh

Ved evalueringen af underkriteriet ”Økonomisk værdi” benyttes en lineær nulpunktmodel ... [nærmere beskrivelse heraf]

5.1.2 Projektbeskrivelse

...

Vurderingen af ”projektbeskrivelse” vil ske på baggrund af en helheds-vurdering af projektbeskrivelsens nedenstående elementer:

	Vægtning
• Systemdesign	Høj
• Udførelsesmetoder og materialer	Middel
• Arbejdsmiljø	Høj
• Driftsikkerhed og fleksibilitet	Høj
• Arbejds- og tidsplan for de samlede arbejder	Høj
• Kvalitets- og miljøplan	Middel
• Workshop	Middel
• Totaløkonomi	Middel
• Omfang af supplerende undersøgelser	Lav
• CE-Mærkning	Lav

Bygherre vil ved vurderingen lægge vægt på:

- At tilbudsgiver præsenterer et sammenhængende, konkret og gennemtænkt forslag til, hvordan den udbudte opgave kan løses kvalitetsmæssigt og tidsmæssigt optimalt
- At tilbudsgiver er i stand til at identificere kritiske succesfaktorer for den samlede opgave og formår at holde fokus.

Til brug for vurderingen af ”projektbeskrivelse” skal tilbudsgiver således vedlægge de i punkt 6.2 anførte oplysninger:

...

6 Udformning af tilbud

...

6.2 Projektbeskrivelse

Der ønskes en beskrivelse af det tilbudte projekt samt en redegørelse for den planlagte gennemførelse af projektet.

Projektbeskrivelsen har til hensigt at sætte bygherren i stand til at vurdere hvordan tilbudsgiveren dels har forstået den pumpetekniske opgave

dels imødekomme bygherrens ønsker. Projektbeskrivelsen skal som minimum indeholde nedenstående elementer:

...

6.2.5 Arbejds- og tidsplan

Der skal redegøres for hovedaktiviteterne i den arbejds- og tidsplan, der udarbejdes i forbindelse med projektets gennemførelse.

Redegørelsen skal være så detaljeret, at det sandsynliggøres over for bygherren, at totalentreprenøren har forstået kompleksiteten og omfanget af det samlede projekt:

- Arbejds- og tidsplanen skal opstilles på grundlag af de datoer, terminer og perioder der fremgår af materialet
- Arbejds- og tidsplanen skal være ledsaget af en redegørelse for, hvorledes totalentreprenøren vil organisere og sikre opdatering og opfølgning for overholdelse af tidsplanen
- Arbejds- og tidsplanen skal indeholde angivelse af afsat tid ifm. bygherre gennemgang/godkendelse af detailprojekt materialet
- Det er af overordentlig stor betydning for bygherre at tidsplanen overholdes.

...

6.2.8 Totaløkonomi

Det er i særdeleshed vigtigt for bygherre, at TOTEX for den samlede løsning på lang sigt er god, og at det dokumenteres på en overskuelig måde i tilbuddet. Der vil ikke blive evalueret på økonomien i dette punkt, men på de overvejelser tilbudsgiver har gjort vedrørende sikring af lavest mulige totaløkonomi.”

Der er i udbudsmaterialet fastlagt følgende bodsgivende terminer:

Teknisk aflevering: 1. december 2019
 Endelig aflevering: 1. november 2020

Ifølge udbudsmaterialet er ABT93 gældende med nærmere beskrevne tillæg og fravigelser. Til § 15, stk. 1, om entreprenørens pligt til at indhente bygherrens afgørelse, hvis aftalen og dennes grundlag ikke yder tilstrækkelig vejledning til udførelse af arbejdet, er der blandt andet tilføjet:

”... Bliver eller burde entreprenøren være blevet opmærksom på tilstedeværelsen af forurening, og medfører entreprenørens håndtering eller manglende håndtering af denne forurening en udbredelse af forureningen, bærer entreprenøren ansvaret herfor, ligesom entreprenøren bærer ansvaret for forurening, som han selv forvolder.”

Det skitseprojekt, som var indeholdt i udbudsmaterialet, er baseret på en placering af tracé langs en nedlagt banestrækning og dermed på banearealer.

Den for udbuddet gældende Almindelige Arbejdsbeskrivelse (AAB) indeholder blandt andet følgende bestemmelser:

”3.1 Totalentreprenørens projektering

Totalentreprenøren skal i projekteringsfasen gennemføre alle de aktiviteter, der er nødvendige for, at det færdige produkt fremstår som ét sammenhængende og velfungerende system, der lever op til specifikationerne i udbudsmaterialet.

Projekteringen omfatter bl.a. systemdesign, teknisk dimensionering, projektplanlægning og systemoptimering af alle dele af transportsystemet.

Overordnet omfatter projekteringen følgende:

- ...
- ...
- Fastlæggelse af ledningstracé ...
- Systemdesigne det samlede transportsystem, så det arbejdsmiljø-, funktions-, energi- og driftssikkerhedsmæssigt på enhver måde er optimalt i forhold til mulighederne
- ...
- Udlægge og dimensionere alle pumpestationer
- Udlægge og dimensionere alle sikkerhedsbassiner
- ...
- Myndighedsbehandling i den udstrækning det er påkrævet for projektets gennemførelse
- ...
- Forestå lodsejerforhandlinger og afholde alle omkostninger til deklara-tions-, afgrøde- og strukturerstatninger.
- ...
- Indhente tilfredshedserklæringer fra alle berørte lodsejere
- ...

3.1.1 Tilbudsprojekt

Totalentreprenøren skal på baggrund af udbudsmaterialet, oplæg til tidsplan m.v. udarbejde et tilbudsprojekt som del af tilbuddet. Tilbudsprojektet skal som minimum indeholde følgende:

Redegørelse for:

- Valg af ledningstracé
- ...
- Skitsedesign af sikkerhedsbassiner.
- ...

...

3.1.2 Detailprojekt

Totalentreprenøren skal på baggrund af bygherrens og Odense Bymuseums kommentering af det udarbejdede og godkendte skitseforslag (tilrettet tilbudsprojekt), udarbejdet et detailprojekt for alle projektelementer, herunder:

- ...
- ...
- Færdigbearbejdede sikkerhedsbassinprojekter, herunder nødoverløb
- ...

...

3.6 Anmeldelser, tilladelser og godkendelser

Det påhviler totalentreprenøren at udfærdige alle nødvendige ansøgninger/anmeldelser og opnå alle nødvendige tilladelser herunder byggetilladelser, godkendelser, færdigmeldinger mm. ...

...

Da banen ikke er i brug, har BaneDanmark udlejet eller indgået brugsaftaler med 3. parts lejere/brugere. Det kan fx være udlejning af bygning eller areal til have. BaneDanmark har herudover indgået en aftale med Lilleskov Teglværk om brugen af skinnerne (Tommerup til Assens) til kørsel med skinnecykler, hvilket er blevet en større turistattraktion.

I forbindelse med ansøgning om arbejder på banearealer, vil totalentreprenøren blive oplyst fra BaneDanmark om eventuelle brugere, lejere, etc. af de pågældende arealer.

Totalentreprenøren skal indgå aftaler med brugere, lejere etc. om gennemførelse af de påtænkte arbejder, og orientere BaneDanmark om de indgåede aftaler.

Arbejder der forhindrer eller forstyrrer brug af skinnecyklerne skal ske uden for åbnings sæsonen, som er fra påske til uge 42.

Mener entreprenøren at mindre og kortvarige forstyrrelser af skinnecykeldriften er uundgåelige i åbnings sæsonen skal hvert enkelt tilfælde aftales særskilt med Lilleskov Teglværk. Entreprenøren kan ikke forudsætte eller forvente at få tilladelse til forstyrrelse af skinnecykeldriften. Såfremt entreprenøren forstyrrer skinnecykeldriften så Lilleskov Teglværks omsætning for udlejning af skinnecykler reduceres, kan entreprenøren forvente, at skulle godtgøre Lilleskov Teglværk den tabte omsætning.

...

6. Anlægsarbejders omfang

Der er udarbejdet et skitseprojekt (Bilag 17), det danner grundlag for beskrivelsen af arbejdets omfang i dette afsnit. Skitseprojektet skal dog kun ses som en mulig løsning. Anlægsarbejdets faktiske omfang afhænger derfor af tilbudsgivers foreslåede løsning. Det påhviler totalentreprenøren at sikre, at den i tilbuddet foreslåede løsning kan etableres, også selvom totalentreprenøren vælger at arbejde videre med det udleverede skitseprojekt.

...

12. Krav til betonbygværker

12.1 Arbejdets omfang

Arbejdet omfatter i hovedtræk følgende:

- Betonarbejder ved store pumpestationer
- Øvrige betonarbejde iht. totalentreprenørens projekt

12.2 Generelt

Normgrundlag

Alt beton- og jernbetonarbejde skal udføres i overensstemmelse med DS/EN 1992-1-1 inkl. rettelser, tillæg og nationale annekser gældende på tilbudstidspunktet.

Insitu konstruktioner skal endvidere udføres iht. DS/EN 2427 inkl. rettelser og tillæg.

12.2.1 Levetid/robusthed

Da der tilstræbes 100 års levetid af bygværkerne, er der indført en del skærpede krav i forhold til ovenstående anvisninger.

Af samme grund skal bygværkerne generelt være fugeløse. Dvs. at der ikke må anvendes fuger til almindelig reduktion af revner fra tvangspåvirkninger (revnebegrænsning skal foregå ved armering).

Der skal, på den anden side, i nødvendigt omfang, etableres fleksibilitet i forbindelser mellem anlægsdele, der geometrisk eller belastningsmæssigt adskiller sig væsentligt fra hinanden (f.eks. mellem bygværker og tilstødende ledninger). I den forbindelse skal der tages hensyn til differensbevægelser fra alle lasttilfælde. Ved detaljering og materialevalg i forbindelse med disse nødvendige fleksible samlinger skal der tages hensyn til det overordnede delmål om 100 års levetid.

12.3 Materialer m.m.

12.3.1 Jernbeton

Bygværkerne skal være af vandtæt insitustøbt jernbeton.

...

13.3 Etablering af ledningsgrav mv.

...

Totalentreprenøren skal løbende bortskaffe overskudsjord samt afholde deponeringsomkostninger.

Totalentreprenøren skal påregne, at jord fra vej- og banearaler, som minimum er lettere forurenede, og dermed have deponeringsafgifter herfor indeholdt i tilbuddet.

Totalentreprenøren skal søge, at genanvende mest mulig forurenede jord i den udstrækning myndigheden tillader det.

Træffes ukendt forurening ud over lettere forurenede jord fra vej- og banearaler, afholder bygherre den forøgede omkostning for deponering af den forurenede overskudsjord.

...

13.4.2 Ledningszone

Alment

Udjævningslag og omkringfyldningsand skal tilføres, og skal opfylde kravene i DS475:2012. Hvis eksisterende udjævningslag og omkringfyldningsand opfylder kravene i DS475:2012, skal det genanvendes.”

Assens Spildevand har efter modtagelsen af indledende tilbud fra TC Anlæg, Aarsleff, M.J. Eriksson A/S og Munck Forsyningsledninger A/S holdt forhandlingsmøder med alle fire tilbudsgivere.

Efterfølgende modtog Assens Spildevand indenfor tilbudsfristen endelige tilbud fra samme tilbudsgivere.

TC Anlæg tilbød en placering af tracéet, som ikke fulgte banen, men i stedet for en dels vedkommende var i markarealer. TC Anlæg har udarbejdet en oversigt over de besparelser, som TC Anlæg mener, at Assens Spildevand kunne opnå ved at vælge selskabets tilbud som følge af den ændrede placering af tracéet, herunder særligt en sparet stor pumpebrønd på Haarby Rensningsanlæg, som erstattes af en lille pumpebrønd og et sparet energi-

forbrug pr. år. Denne beregning indgik efter det oplyste i selskabets indledende tilbud.

De tre andre tilbudsgivere tilbød løsninger, som med hensyn til placering af ledningstracé i det væsentlige svarerede til skitseprojektet i udbudsmaterialet, dvs. en placering langs banen.

Assens Spildevand meddelte den 24. oktober 2018, at selskabet havde besluttet at tildele kontrakten til Aarsleff. Om begrundelsen herfor fremgår blandt andet:

”Afgørelsen er truffet ud fra tildelte point, jf. nedenstående tabel.

POINTTILDELING		M.J. Eriksson A/S		Munck Forsyningsledninger A/S		Per Aarsleff A/S		TC Anlæg A/S		
Vægt										
1	Økonomisk værdi	55 %		Vægtet pris (kr)		Vægtet pris (kr)		Vægtet pris (kr)		
	Samlet pris til bedømmelse		128.364.676,66		152.818.899,95		122.064.146,00		121.286.059,00	
	Sum Point - Økonomi		Point	Vægtet point	Point	Vægtet point	Point	Vægtet point	Point	Vægtet point
		8,83	4,86	4,80	2,64	9,87	5,43	10,00	5,50	
2	Projektbeskrivelse	35 %		Point		Vægtet point		Point		
	Sum Point - Projektbeskrivelse		6,85		2,40		6,53		2,29	
3	Organisation	10 %		Point		Vægtet point		Point		
	Sum Point - Organisation		7,00		0,70		6,60		0,66	
Sum Point - I alt		7,96		5,59		8,66		8,48		

...

3 Bemærkninger til indkomne tilbud

...

3.3 Per Aarsleff A/S

...

3.3.3 Projektbeskrivelsen

Generelt en god og gennemarbejdet projektbeskrivelse samt et velpræsenterede og fyldestgørende tegningsmateriale.

Den generelle vurdering af projektet er over middel.

Det tilbudte projekt udmærker sig ved, at opfylde delelementet Systemdesign over middel, ligesom delelementerne ”udførelsesmetoder og materialer” samt ”kvalitets og miljøplan” vurderes, at opfylde kriterierne hhv. over middel og yderst tilfredsstillende.

Af afgørende betydning har bl.a. været, at tilbuddet fra Per Aarsleff A/S indeholder en total renovering og højvandsikring af havnens og Næsgade pumpestation samt to nye trykledninger fra havnen til ny indløbspumpestation. Hvilket er en fremtidssikring af systemet fra Assens By til renseanlægget.”

Som det fremgår, var pointforskellen i bedømmelsen mellem Aarsleffs og TC Anlægs tilbud marginal (0,18 sumpoint).

Tildelingsbeslutningen var baseret på en evalueringsrapport udarbejdet af Assens Spildevands tekniske rådgiver, Krüger. Heraf fremgår blandt andet:

”8.3 Per Aarsleff A/S

Tilbud fra ovenstående involverer følgende underrådgivere/leverandører:

- Envidan
- Xylem
- Wicotec Kirkebjerg

Tilbudte pumper leveres således af Xylem.

...

8.3.2 Projektbeskrivelse

Generelt en god og gennemarbejdet projektbeskrivelse samt et velpræsenterede og fyldestgørende tegningsmateriale.

Den generelle vurdering med hensyn til elementernes opfyldelse af delkriteriet er over middel. Det tilbudte systemdesign udmærker sig ved, at opfylde elementet over middel, ligesom elementerne ”udførelsesmetoder og materialer” samt ”kvalitets og miljøplan” vurderes, at opfylde kriterierne hhv. over middel og yderst tilfredsstillende.

Øvrige bedømte elementer er overordnet fundet på niveau med det generelle niveau i de øvrige tilbud, svarende til middel til over middel.

Herunder listet ting der har vægtet særligt positivt eller negativt.

Indhold vægtet særligt positivt	Indhold vægtet særligt negativt
<ul style="list-style-type: none"> • Pumper Næsgade til Havnen og tager lystbådehavnen med. Laver Havnen til hovedpumpestation helt frem til ny RA. Nye trykledninger fra begge stationer. • Mulighed for at køre pumper overfrekvent (60 Hz) i 	<ul style="list-style-type: none"> • ... • ... • Hvornår og hvordan lods ejere eller myndigheder håndteres er ikke beskrevet i teksten. • Bygherre har jf. tidsplan

tilfælde af højt flow. <ul style="list-style-type: none"> • ... • Fin beskrivelse af hvilke kvalitetsstyringsystemer der anvendes og hvordan de køres sammen på projektet 	kun 5 dage til godkendelse af hele projektet
--	--

8.3.3 Organisation

Den tilbudte organisation vurderes at opfylde delkriteriet meget tilfredsstillende.

Herunder listet ting der har vægtet særligt positivt eller negativt.

Indhold vægtet særligt positivt	Indhold vægtet særligt negativt
<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarsfordeling mellem to-talentreprenør og rådgivere meget fint beskrevet 	<ul style="list-style-type: none"> •

8.4 TC Anlæg A/S

Tilbud fra ovenstående involverer følgende underrådgivere/leverandører:

- Rambøll
- Hidrostat
- Picca
- Lifa

Tilbudte pumper leveres således af Hidrostat.

...

8.4.2 Projektbeskrivelse

Generelt en god og gennearbejdet projektbeskrivelse samt et velpræsenterede og fyldestgørende tegningsmateriale.

Den generelle vurdering med hensyn til elementernes opfyldelse af delkriteriet er over middel. Elementet ”Driftssikkerhed og stabilitet” vurderes opfyldt yderst tilfredsstillende, mens ”Arbejds- og tidsplan...” vurderes opfyldt under middel til middel.

Øvrige bedømte elementer er overordnet fundet på niveau med det generelle niveau i de øvrige tilbud, svarende til middel til over middel.

Herunder listet ting der har vægtet særligt positivt eller negativt.

Indhold vægtet særligt positivt	Indhold vægtet negativt
<ul style="list-style-type: none"> • ... • Opmærksom på værdien i 	<ul style="list-style-type: none"> • ... • ...

<p>god lodsejerkontakt</p> <ul style="list-style-type: none"> • ... • Kort afskærende ledning ved fremtidig afskæring af Haarby RA • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • ... • ... • Udfordret med gennemførelse af tillæg til SPV-plan inden for forudsat tid. • Ikke omtalt hvordan der er fokus på overholdelse af tidsplan
---	--

8.4.3 Organisation

Den tilbudte organisation vurderes at opfylde delkriteriet svarende til over middel.

Herunder listet ting der har vægtet særligt positivt eller negativt.

Indhold vægtet særligt positivt	Indhold vægtet negativt
	<ul style="list-style-type: none"> • Alle underrådgivere og leverandører vist værende på samme organisatoriske niveau, under TC Anlæg. Det gør det svært at se hvordan samarbejdet foregår mellem firmaerne.

I et tilhørende skema med bemærkninger til hvert af de bedømte underkriterier og elementer (delkriterier) er det om Aarsleffs tilbud for så vidt angår delkriteriet om ”Systemdesign” til underkriteriet ”Projektorganisation” under punktet ”Pumpestruktur, antal pst. Pumper, udluftninger mv.” blandt andet anført:

”2 store PST (Indløb, Bokær)
8 små PST
2 ombygning (Havnen, Næsgade)
3 Kerry PST”

Vedrørende TC Anlæg fremgår om samme punkt blandt andet:

”5 store PST, heraf ny Næsgade
1 små pst
10 Kerry pst, 1 start og 9 booster”

Under punktet ”Placering af pumpestationer” til delkriteriet om ”Systemdesign” til underkriteriet ”Projektorganisation” er det om Aarsleffs tilbud anført:

”Højvandssikre havnen. Ellers som i skitseprojekt.
...”

Om Aarsleffs tilbud fremgår om delkriteriet om ”Arbejds- og tidsplan for det samlede arbejde” til underkriteriet ”Projektorganisation” i et punkt om ”Redegørelse for hovedaktiviteter”:

”Periodeafsættelsen fremstår OK. Har indsat arbejde (meget meget tæt ved) jernbanetrace i sommerperiode hvor skinnecykeldrift skal oprettholdes.
Ikke beskrevet projektspecifikt.

Hvornår og hvordan lodsejere eller myndigheder håndteres er ikke beskrevet i teksten. Af tidsplanen fremgår kun 40 dage (8uger) hhv. lods-ejeraftaler og myndighedsbehandling

Har kun 25 dage til projektering i alt.

3 gravehold på ledninger
3 hold på PST byggeri”

Vedrørende TC Anlæg fremgår om samme punkt blandt andet:

”Der startes med ledning Assens Ra – Assens ny RA da spv plan her foreligger.

... Er opmærksom på at ændret tracé betyder ændret spildevandsplan og de forsinkelser dette medfører. Ligeledes med arbejde i §3-områder. Der er i tidsplan afsat 4 mdr til myndighedsbehandling. En samlet periode på 5 mdr. til lodsejer- og myndighedsbehandling.

Udfordret med gennemførelse af tillæg til SPV-plan inden for forudsat tid.

Stram tidsplan hvor godkendelsesmøder i udvalg og byråd er datosat.

2 gravehold på ledninger
3 hold på PST”

Vedrørende delkriteriet om ”Arbejds- og tidsplan for det samlede arbejde” til underkriteriet ”Projektorganisation” fremgår det af et punkt om ”Risiko for ekstraudgifter” om Aarsleffs tilbud:

”Ikke beskrevet eller nævnt noget der indikere[r] dette, men det må forventes at der med den stramme tidsplan bliver diskussioner omkring forsinkelser pga. længere myndighedsbehandling eller lodsejraftaler.”

Vedrørende TC Anlæg nævnes under samme punkt:

”Arkæologiske forundersøgelser. Der er dog indregnet kr. 300.000 ekstra i tilbudssummen.”

I en ekstra note om delkriteriet om ”Arbejds- og tidsplan for det samlede arbejde” er det vedrørende TC Anlægs tilbud anført:

”Omtalt at ny spv-plan tillæg haster for nyt trace ift. at blive færdig iht. krav”

Vedrørende Aarsleffs tilbud fremgår for så vidt angår delkriteriet om ”Totaløkonomi” til underkriteriet ”Projektorganisation” i et punkt om ”Beskrevne overvejelser”:

”Envidan og PWC har udviklet totex beregningsværktøj. Beskriver hvordan de griber opgaven an og arbejder med totaløkonomi, men ikke nogen beregninger på økonomier i forskellige alternative løsninger. Fin beskrivelse, men der mangler resultater fra udførte beregninger. Der skrives kun at det er gjort.”

Vedrørende TC Anlæg fremgår om samme punkt blandt andet:

”Omfattende, kvalificeret og grundig forholden sig til emnet. Foreslår at inddrage DANVAs pit-model når anlæg og tracé skal finprojekteres og forskellige løsninger sættes overfor hinanden. Har i TBL på indledende bud lavet beregning på besparelser på totale omkostninger ved deres løsning ift. skitseprojekt”

Skemaet med bemærkninger til hvert af de bedømte underkriterier og elementer (delkriterier) indeholder også bemærkninger om øvrige delkriterier til ”Projektbeskrivelse”, herunder delkriteriet ”Arbejds miljø”.

Det fremgår af en bemærkning under delkriteriet ”Udførelsesmetoder og materialer” ved punktet ”Pumper, ventiler, spjæld mv”, at TC Anlæg har tilbudt ”5 års fri service på pumper”.

Under delkriteriet ”Driftssikkerhed og fleksibilitet til underkriteriet ”Projektbeskrivelse” er det endvidere ved punktet ”Beskrevne overvejelser” om Aarsleffs tilbud anført:

”Har beregnet at luftlommer ikke bliver et problem. Beregning ej vedlagt. Afsætter dog studse i toppunkter på ledning til evt. fremtidig etablering af udluftningsbrønd.
...”

Under delkriteriet ”Udførelsesmetoder og materialer” til underkriteriet ”Projektbeskrivelse” er det endvidere ved punktet ”Sikkerhedsbassiner” om Aarsleffs tilbud anført:

”Rørbassiner som PE sidevolumen.

Ikke valgt om bt bassiner er in situ eller element.”

Om TC Anlægs tilbud fremgår under samme punkt:

”In-line rørbassiner i PE, evt. i GAP, bortset fra Gummerup (insitustøbt bassin på 2200 m³) og Å-Strand (insitustøbt)”

Under delkriteriet ”Udførelsesmetoder og materialer” fremgår det om punktet ”Etablering af ledninger i jord” om Aarsleffs tilbud:

”...
Omkringfyld ikke omtalt. Det kan antages, at udbudsmaterialet naturligvis følges, men det er dog i realiteten en tvivlsom antagelse.”

Om TC Anlægs tilbud fremgår på samme punkt:

”...
Der omkringfyldes med opgravet materiale (så meget som muligt) såfremt det opfylder krav i DS430. Tilkøbt omkringfyld efter behov, også jf. DS430 (16 mm).”

I skemaet med bemærkninger til hvert af de bedømte underkriterier og elementer (delkriterier) er det om TC Anlægs tilbud for så vidt angår underkriteriet ”Organisation” blandt andet anført, at Rambøll er underrådgiver, og:

”Ikke klart beskrevet hvorvidt rådgiver er med under markarbejder

Alle underrådgivere/leverandører på samme niveau under TCA

...

Virker enkel og eksakt.”

Efter klagenævnets delkendelse af 5. december 2018 har TC Anlæg fremlagt en udateret udtalelse fra Georg Steensboe, som angives at være ”på vegne Foreningen Lilleskov Teglværk”, hvoraf fremgår:

”På given foranledning skal jeg bekræfte min telefoniske oplysning den 10. ds. [formentlig december 2018], hvor jeg på vegne Foreningen Lilleskov Teglværk oplyste, at vi vil afvise ethvert tilbud om kompensation for til gengæld at indstille kørsel med skinnecyklerne i cykelsæsonen, såfremt man ønsker at udføre arbejder, der hindrer kørsel med skinnecyklerne.”

TC Anlæg har endvidere fremlagt:

- En evalueringsrapport af juli 2011 vedrørende et udbud foretaget af FFV Spildevand A/S af transportsystemer for Nørre Broby – Faaborg, hvoraf fremgår, at Aarsleff fravalgt, fordi ordregiveren vurderede, at tilbuddet ikke opfyldte kravene til udbudsmaterialet som følge af manglende brug af insitustøbt jernbeton ved sikkerhedsbassinerne.
- En udtalelse fra ingeniør Poul Elgaard-Jørgensen fra Sweco Danmark A/S om problemer ved samlinger ved præfabrikerede elementer til sikkerhedsbassiner.
- Længdeprofiler udført af en landinspektør for TC Anlæg.
- Uddrag af følgende i projektbeskrivelsen i Aarsleffs tilbud:

Pkt. 5.1, Insitu-støbt versus præfabrikerede elementer til bassiner, hvoraf blandt andet fremgår:

”Beslutningen om, hvorvidt der etableres insitu-støbte bassiner, eller bassiner opbygget af betonelementer er afhængig af forholdene under etableringsstedet.

De forhold som har størst indflydelse på hvilken løsning der anvendes er:

- Opdriftsproblematikken og grundvandsforhold
- Underbundens sammensætning og evne til at bære
- Om der skal etableres tryk- og/eller trækpæle for at optage de belastninger bassinet udsættes for.

Når der foreligger de nødvendige informationer om byggefeltets beskaffenhed, vil der blive truffet beslutning om hvilken metode der anvendes. Tilbuddet indeholder de nødvendige bassinvoluminer, uanset om der vælges en insitu- eller præfab elementløsning.”

Pkt. 2.2.1.2, Trykledninger ved opgravning, hvoraf blandt andet fremgår:

”Arbejdet med trykledningen tænkes udført efter følgende fremgangsmåde:

- ...
- Nedlægning af PE-ledning og sammensvejsning med tidligere lagte ledning
- Tildækning
- ...”

En beskrivelse om ”Luftlommer”, hvoraf fremgår:

”Alle trykledningerne i jord er enten plane eller jævnt stigende mod oppumpningsbrønden. Dette er med til at lede evt. luftlommer med ud af trykledningerne ved drift.

Såfremt trykledningen fra Havnen til Assens Ny renseanlæg bliver lagt så den følger terræn, vil der være flere toppunkter på ledningstrækket. Vi har derfor udført en beregning for at analysere evt. konsekvenser af dette.

Beregningen viser, at evt. luftlommer, rent teoretisk kun vil have en minimal indflydelse på pumpedriften, og da man samtidig ved lægning af trykledninger vil forsøge at udjævne evt. toppunkter, vurderer vi at det installations- og servicemæssigt ikke rent økonomisk er forsvarligt at afsætte udluftningspunkter på trykledningen.”

- En beregning af den pointtildeling, der efter TC Anlægs opfattelse, burde være sket, hvis Assens Spildevand (som Assens Spildevand, jf. TC Anlægs anbringender nedenfor ad påstand 12, burde) havde indregnet en merudgift til sand/grus til opfyldning i Aarsleffs tilbud.

Assens Spildevand har yderligere fremlagt:

- Referat af et møde den 3. april 2018 med deltagelse af 3 personer fra Foreningen Lilleskov Teglværk, herunder Georg Steensboe, og repræsentanter for selskabets rådgiver Krüger A/S og Assens Spildevand. Af referatet fremgår under pkt. 3, Restriktioner og retningslinjer fra Lilleskov Teglværk:

”Arbejder der forhindrer eller forstyrrer brug af skinnecyklerne skal ske uden for åbningssæsonen, som er fra påske til uge 42.

Mener entreprenøren at mindre og kortvarige forstyrrelser af skinnecykeldriften er uundgåelige i åbningssæsonen skal hvert enkelt tilfælde aftales særskilt med Lilleskov Teglværk. Entreprenøren kan ikke forudsætte eller forvente at få tilladelse til forstyrrelse af skinnecykeldriften. Såfremt entreprenøren forstyrrer skinnecykeldriften så Lilleskov Teglværks omsætning for udlejning af skinnecykler reduceres, kan entreprenøren forvente, at skulle godtgøre Lilleskov Teglværk den tabte omsætning.

...”

- En mail af 4. april 2018 om fremsendelse af referatet til Foreningen Lilleskov Teglværk, hvori Krüger A/S blandt har anført:

"Jeg har i referatets afsnit 2 og 3 angivet det vi kommer til, at oplyse til de bydende entreprenører.

Såfremt I hos Lilleskov har bemærkninger til det skrevne, er I velkomne til at kontakte os - gerne inden for en uge."

- Et skitsedesign af sikkerhedsbassiner i Aarsleffs tilbud.

Parternes anbringender

Ad påstand 1

TC Anlæg har gjort gældende, at Assens Spildevand ikke har vurderet kriteriet om ”Økonomisk værdi” og delkriteriet ”Totaløkonomi” korrekt, idet der ses bort fra en besparelse på minimum 12 mio. kr., som fremgår af den beregning, som TC Anlæg har foretaget af reel pointværdi og besparelse af energiforbrug, når Haarby Renseanlæg efter planen skal tilsluttes i 2022. Besparelsen vil tilgå Assens Spildevand på det tidspunkt, hvor Haarby Ren-

seanlæg tilsluttes det nye transportsystem, ligesom besparelsen efterfølgende år med energiforbruget vil udgøre omtrent 100.000 kr. om året i 16 år. Som det fremgår af TC Anlægs beregning, burde TC Anlæg have fået yderligere 1,14 vægtede point som følge af denne besparelse. Herudover ville Assens Spildevand ved en tildeling til TC Anlæg kunne flytte tilslutningspunktet og dermed yderligere spare 426.250 kr.

Samtidig angiver udbudsmaterialet, at energiforbruget er inkluderet i tildelingskriterierne under punktet ”Økonomisk værdi”, der vægter hele 55 %. Den samlede besparelse på 1.600.000 kr. for lavere energiforbrug i løbet af de kommende 16 år, er dermed en del af punktet ”Økonomisk værdi”, hvorfor TC Anlæg på lige fod med de andre tilbudsgivere burde have fået fulde point herfor. En tildeling af 0,03 sumpoint afspejler således ikke besparelsens fulde værdi. Dertil kommer, at ved en flytning af tilslutningspunktet, kan der spares yderligere 426.250 kr., hvilket sammenlagt giver en besparelse på ca. 14.000.000 kr. Der er tale om en besparelse, svarende til mere end 10 % af den samlede anlægssum.

Hvis Assens Spildevand ikke skal tillægge besparelsen nogen værdi under ”Økonomisk værdi”, bør besparelsen som minimum tillægges værdi under tildelingskriteriet ”Projektbeskrivelse” under kriteriet ”Totaløkonomi”.

Assens Spildevand har under tilbudsprocessen opfordret de bydende til at ”tænke ud af boksen” og fremkomme med alternative løsninger, hvilket TC Anlæg gjorde ved at foreslå den alternative placering af tracéet. Assens Spildevand er ikke under forhandlingerne kommet med bemærkninger til de punkter om denne besparelse, som fremgik af den besparelsesoversigt, som indgik i det indledende tilbud. TC Anlæg har derfor måttet gå ud fra og haft en berettiget forventning om, at TC Anlægs foreslåede tracé var en god ide på grund af den besparelse, Assens Spildevand ville kunne opnå. Det er i forventningen herom, at TC Anlæg arbejdede videre med det tracé, der var grundlag for det endelige tilbud.

Når udbudsmaterialet indeholder et forslag til tracé, følger det af gennemsigtighedsprincippet, at det i forbindelse med totalentrepriseudbud bør belønnes, når en tilbudsgiver kommer med et tilbud om ændret placering af tracé, der vil tilgodese Assens Spildevand økonomisk. Gennemsigtighedsprincippet betyder i hvert fald, at Assens Spildevand skulle have orienteret TC Anlæg om, at besparelsen ikke ville tælle positivt i evalueringsbedøm-

melsen. I så fald havde TC Anlæg naturligvis flyttet tracéet længere væk fra Haarby Renseanlæg, afkortet længden af ledningsstrækningen og dermed samlet gjort TC Anlægs tilbud billigere.

Som anført ad påstand 4 er det i hvert fald i strid med ligebehandlingsprincippet på den ene side at nægte TC Anlæg point for den fremtidige (energi)besparelse, som følger af TC Anlægs tilbud, og samtidig give Aarsleff point for højvands- og fremtidssikring af systemet frem til renselanlægget.

Assens Spildevand har gjort gældende, at det af udbudsbetingelserne entydigt fremgår, at de elementer, som indgår i evalueringen af tilbuddene i forhold til underkriteriet ”Økonomisk værdi”, er: Tilbudspris for den samlede løsning (projektomkostninger), Supplerende ydelser, Tilbudspris for option og Energiforbrug (pumpestationer). Om delkriteriet ”Totaløkonomi” til underkriteriet ”Projektbeskrivelse” fremgår det af udbudsbetingelsernes punkt 6.2.8, at ”der vil ikke blive evalueret på økonomien i dette punkt, men på de overvejelser tilbudsgiver har gjort sig vedrørende sikring af lavest mulige totaløkonomi.”

Det var på dette grundlag op til hver tilbudsgiver at indrette sit tilbud på den måde, som tilbudsgiveren fandt mest hensigtsmæssig. De besparelser, der er beskrevet i TC Anlægs tilbud, og som TC Anlægs påstand 1 angår, er alle besparelser, som Assens Spildevand først kan realisere i forbindelse med de efterfølgende etaper af centraliseringsprojektet. Disse besparelser kunne derfor ikke lovligt inddrages i evalueringen af tilbuddet under ”Økonomisk værdi”, som efter sit indhold er begrænset til økonomien i den udbudte kontrakt (første etape af centraliseringsprojektet).

Derimod har Assens Spildevand, i overensstemmelse med udbudsgrundlaget, inddraget og belønnet besparelspotentialet i TC Anlægs tilbud under delkriteriet ”Totaløkonomi”. Af indstillingen fremgår således om TC Anlægs tilbud i relation til ”Totaløkonomi”: ”... Har i TBL på indledende bud lavet beregning på besparelser på totale omkostninger ved deres løsning ift. Skitseprojekt.”

TC Anlæg har således fået point for den forventede besparelse, som TC Anlægs tracé-løsning må antages at medføre, i det omfang selskabet er berettiget til.

Ad påstand 2

TC Anlæg har gjort gældende, at det følger af Almindelig Arbejdsbeskrivelse, at arbejder langs banen, der forhindrer eller forstyrrer brug af skinne-cykler, skal ske uden for åbningssæsonen (påske – uge 42), og at entreprenøren ikke kan forudsætte eller forvente at få tilladelse til forstyrrelser af skinne-cykeldriften, ligesom forstyrrelser må forventes at udløse krav på erstatning for tabt omsætning fra Lilleskov Teglværk. Aarsleffs tracéløsning skal flere steder krydse eller ligge tæt ved jernbanen. Der vil derfor være tale om meget indgribende forstyrrelser af skinne-cykeldriften.

TC Anlæg er bekendt med, at det er Foreningen Lilleskov Teglværks opfattelse, at det rent fysisk vil være umuligt at arbejde langs banen, når der er skinne-cykler på skinnerne. Det standpunkt har Foreningen Lilleskov Teglværk også tidligere givet udtryk for over for Assens Spildevand, og at det er foreningens standpunkt fremgår med tydelighed af den nu fremlagte udtalelse fra Georg Steensboe på vegne foreningen.

Aarsleffs tracé er placeret langs banen, hvorfor ledningsarbejdet langs banen skal være afsluttet inden påsken 2019 og/eller inden teknisk aflevering 2019. Det vil således være i strid med vilkårene for udbuddet og det, som Foreningen Lilleskov Teglværk har tilkendegivet, hvis der i Aarsleffs tidsplan er indarbejdet udførelse af ledningsarbejdet efter påske 2019 og indtil uge 42 i 2019.

I modsætning hertil har TC Anlæg, som kender området indgående, udarbejdet en tracéløsning og tidsplan, som indebærer, at arbejde nær og omkring banen udføres, inden skinne-cykelsæsonen begynder. De tracéløsninger, som de to andre tilbudsgivere har valgt, adskiller sig i øvrigt også afgørende fra Aarsleffs løsning. M. J. Eriksson A/S har TC Anlæg bekendt også ændret tracéets placering mellem første og andet tilbud.

Georg Steensboes udtalelse viser, at Aarsleff ikke har nogen mulighed for at overholde tidsplanen, som ifølge udbudsbetingelsernes pkt. 6.2.5 har ”overordentlig stor betydning”.

Med hensyn til det, som Assens Spildevand har anført om frivillige lodsaf-taler bemærkes, at TC Anlæg i den tilbudte tidsplan har indarbejdet både tid til ekspropriation og indgåelse af frivillige lodsaf-taler. TC Anlæg vil derfor

kunne overholde tidsplanen, selvom ekspropriation skulle vise sig nødvendig.

Modsat TC Anlæg har Aarsleff ikke beskrevet, hvornår og hvorledes lodsejeraftaler eller myndighedsbehandling håndteres. I Aarsleffs tidsplan er der kun afsat 40 dage (svarende til 8 uger) til behandling af frivillige lodsejeraftaler og myndighedsbehandling. Da en ekspropriationsproces ofte tager op mod 6 måneder, vil denne tidsplan ikke kunne overholdes. Også heraf følger, at Aarsleff ikke vil kunne overholde Assens Spildevands tidsplan og pkt. 6.2.5 i udbudsbetingelserne. Dette fremgår også af evalueringsrapporten, hvor det under punktet ”Risiko for ekstraudgifter” er anført: ”... det må forventes, at der med den stramme tidsplan bliver diskussioner omkring forsinkelser pga. længere myndighedsbehandling eller lodsejeraftaler”.

Efter TC Anlægs opfattelse vil det være fysisk umuligt for Aarsleff at gennemføre udførelsen af ledningsarbejdet inden påsken 2019 – særligt henset til risikoen for, at vi får en vinter med sne og frost, hvorved arbejdet på banen vanskeliggøres/umuliggøres. Selv ved en streng vinter vil TC Anlæg i sin løsning kunne fortsætte sit arbejde, da det ledningstracé, som TC Anlæg har tilbudt, hovedsageligt ligger på marker. TC Anlæg vil dermed kunne arbejde med store entreprenørmaskiner.

TC Anlæg vil desuden med de store maskiner kunne arbejde sig igennem en strækning på ca. 300-400 meter pr. dag. Langs banen kan man derimod kun køre med mindre maskiner, idet der kun er snæver adgang og i nogle tilfælde ingen anden indgang til arbejdspladsen end ved at følge selve jernbanen med skinnevogne og små maskiner. Disse maskiner kan ikke arbejde sig igennem mere end ca. 30-40 meter pr. dag. Aarsleff vil desuden flere steder være nødt til at fjerne dele af jernbanen for at kunne etablere tracéløsningen, der adskillige gange krydser jernbanen, samt arbejde meget påpasseligt grundet forholdene omkring jernbanen. En skinnecykel vil således ikke kunne passere, hvis jernbanesporet er afbrudt.

Også dette forhold viser, at Aarsleffs tidsplan ikke kan overholdes, og eftersom det af Assens Spildevand er gjort meget klart, at tidsplanen skal overholdes, bør dette være en afgørende faktor ved vurderingen af tilbuddene.

Assens Spildevand har gjort gældende, at det – ud over de i udbudsgrundlaget fastlagte frister for teknisk aflevering og for endelig aflevering og det i

Almindelige Arbejdsbeskrivelse anførte om, at arbejder, der ”forhindrer eller forstyrrer brug af skinnecyklerne, skal ske uden for åbningssæsonen, som er fra påske til uge 42” – også fremgår, at der med Lilleskov Teglværk kan aftales forstyrrelser af skinnecykeldriften i åbningssæsonen, idet entreprenøren må påregne, at sådanne forstyrrelser medfører krav om kompensation af tabt omsætning på udlejningen af skinnecykler.

Med hensyn til erklæringen i mailen fra Georg Steensboe om, at Foreningen Lilleskov Teglværk "vil afvise ethvert tilbud om kompensation for til gengæld at indstille kørsel med skinnecyklerne i cykelsæsonen", er det uvist, hvilken bemyndigelse Georg Steensboe har til at kunne udtale sig på vegne af Foreningen Lilleskov Teglværk. Herudover er forholdet, at Assens Spildevand under forberedelsen af udbuddet loyalt henvendte sig til forskellige interessenter, herunder Foreningen Lilleskov Teglværk, og indarbejdede de input, man fik, i udbudsmaterialet. Assens Spildevand har således som led i forberedelsen af udbuddet holdt møde med Foreningen Lilleskov Teglværk (med deltagelse af blandt andre Georg Steensboe), jf. det fremlagte referat. Som det fremgår, er de formuleringer, som indgår i udbudsgrundlaget, herunder navnlig, at (i) arbejder, der forhindrer eller forstyrrer brug af skinnecyklerne, som udgangspunkt skal ske uden for åbningssæsonen, samt (ii) at tilbudsgiverne skal forvente (og derfor indregne i tilbuddet), at forstyrrelser af skinnecykeldriften kun kan ske mod godtgørelse til Lilleskov Teglværk, gentaget 1:1 i udbudsgrundlaget. I forbindelse med fremsendelsen af dette referat til Foreningen Lilleskov Teglværk anmodede Assens Spildevand (Krüger A/S) foreningen om at frekomme med eventuelle bemærkninger. Foreningen Lilleskov Teglværk er ikke kommet med bemærkninger til referatet og har ikke i øvrigt over for Assens Spildevand gjort indsigelse over for, at referatets beskrivelser blev indarbejdet i udbudsmaterialet.

Som følge heraf har Assens Spildevand været berettiget til at antage, at der mod kompensation til Lilleskov Teglværk kunne arbejdes på eller tæt ved skinnerne i åbningssæsonen. Tilsvarende har Aarsleff A/S været berettiget til at lægge udbudsmaterialets anvisninger til grund ved sin udarbejdelse af tilbuddet. Den nu fremlagte mail fra Georg Steensboe ændrer ikke herpå.

Vedrørende placeringen af tracéløsningen (placering af tracéet) er det korrekt, at udbudsmaterialet i store træk indeholder Assens Spildevands bud på placering. Det fremgår også af udbudsgrundlaget, at det er tilbudsgivernes ansvar at sikre, at den valgte tracéløsning (som ikke nødvendigvis skal føl-

ge Assens Spildevands forslag) kan gennemføres inden for den udbudte tidsplan.

Flere tilbudsgivere, ikke blot Aarsleff, valgte en tracéløsning, som minder om Assens Spildevands forslag i udbudsgrundlaget (skitseprojektet). Der er ikke nogen af disse tilbudsgivere, som har taget forbehold om, at den udbudte eller tilbudte løsning ikke kan realiseres inden for tidsplanen.

Der er på den baggrund ikke grundlag for at antage, at det er ”fysisk umuligt” at opfylde den udbudte kontrakt i overensstemmelse med Assens Spildevands tidsplan, og dermed heller ikke for at tage TC Anlægs påstand til følge.

TC Anlæg er fremkommet med forskellige udsagn vedrørende tracéløsningen i de andre tilbud, herunder at der skulle være afgørende forskel på placeringen af de to andre tilbudsgiveres tracéløsninger. Assens Spildevand er ikke enig dette udsagn. Tracéet i tilbuddet fra M. J. Eriksson A/S følger på flere strækninger banen, idet der dog er strækninger, hvor tracéet afviger fra Assens Spildevands skitseprojekt. Assens Spildevand kan i øvrigt oplyse, at M. J. Eriksson A/S ikke – som hævdet af TC Anlæg – har ændret tracéets placering mellem første og andet tilbud. Tracéet i tilbuddet fra Munck Forsyningsledninger A/S er identisk med Assens Spildevands skitseprojekt. Munck Forsyningsledninger A/S har i forbindelse med tilbuddets afgivelse fremhævet, at andre tracéløsninger ikke kunne gennemføres inden for den udbudte tidsplan.

Vedrørende frivillige lodsejraftaler påhviler det alle tilbudsgivere at sikre, at der indgås frivillige lodsejraftaler, idet alternativet er, at der skal ske ekspropriation. Denne "risiko" eksisterer således for alle tilbud – ikke blot tilbuddet fra Aarsleff. En eventuel ekspropriationsproces vil i den forbindelse forventeligt være langt kortere for de tilbud, som følger Assens Spildevands foreslåede tracéløsning, idet denne løsning indgår i Assens Kommunes Spildevandsplan 2018-2019. For tracéer, som følger Assens Spildevands foreslåede tracéløsning, og som derfor er omfattet af spildevandsplanen, er der derved skabt grundlag for at kunne indgå lodsejraftaler på ekspropriationslignende vilkår og efterfølgende ekspropriation, hvis dette måtte vise sig nødvendigt.

TC Anlægs tracéplacering, som afviger fra Assens Spildevands udkast, kræver derimod, hvis der ikke kan indgås frivillige aftaler, at der først etableres et ekspropriationsgrundlag (dvs. vedtages et spildevands-planstillæg). Hvis der ikke kan indgås frivillige lodsejeraftaler, er risikoen for en langvarig ekspropriationsproces således størst for TC Anlægs tilbud. Samtidig kan TC Anlæg ikke uden et spildevandsplanstillæg indgå frivillige lodsejeraftaler på ekspropriationslignende vilkår. Dette betyder navnlig, at sådanne aftaler vil være mindre attraktive for lodsejerne, idet aftalerne ikke kan indgås skattefrit. Dette er afspejlet i evalueringsrapporten, hvor det vedrørende TC Anlægs tilbud fremgår, at dette tilbud er "Udfordret med gennemførelse af tillæg til SPV-plan inden for forudsat tid".

Der er på ovenstående baggrund ikke grundlag for at antage, at det ikke vil være "fysisk muligt" at opfylde kontrakten inden for den udbudte tidsplan med en placering af tracéet som foreslået af Aarsleff. For så vidt som TC Anlægs påstand 2 skal forstås sådan, at tilbuddet fra Aarsleff skulle have været afvist som ukonditionsmæssigt, idet det på forhånd var udelukket, at den deri tilbudte løsning kunne gennemføres inden for Assens Spildevands tidsplan, kan klagen derfor ikke tages til følge.

I det omfang TC Anlægs påstand 2 er udtryk for, at tilbuddet fra Aarsleff burde have fået færre point som følge af de (måske) tidsmæssige udfordringer forbundet med den valgte tracéløsning, er der af de ovennævnte grunde, jf. også klagenævnets delkendelse af 5. december 2018, heller ikke grundlag for at tage klagen til følge.

For fuldstændigheden bemærkes, at TC Anlægs påstand 2 efter sin ordlyd omhandler en overtrædelse af ligebehandlingsprincippet med henvisning til, at Assens Spildevand har fastlagt en efter TC Anlægs opfattelse "umulig" tidsplan. Tidsplanen, som efter Assens Spildevands opfattelse er stram, men dog realistisk, er imidlertid et vilkår, som har været gældende for alle tilbudsgivere. Dette vilkår, som er entydigt beskrevet og håndhævet på samme vis over for alle tilbudsgivere, kan derfor ikke være i strid med ligebehandlingsprincippet.

Ad påstand 3

TC Anlæg har gjort gældende, at banearealer sædvanligvis er forurenede med et vist indhold af tungmetaller, olie- og tjæreforbindelser og fra de gamle

træsveler med kreosot (træbeskyttelsesmiddel). Det betyder, at den bortkørte jord skal analyseres, straks når jorden bliver flyttet ud fra banearealerne. TC Anlæg har med den tilbudte placering af ledningstracéet imødegået denne risiko for forurenede jord fra banearealerne. Der vil med Aarsleffs løsning være en større omkostning til håndtering af stærkt forurenede jord, som Assens Spildevand skal betale for, sammenlignet med det arbejde i markarealer, som TC Anlægs tilbud er baseret på.

Assens Spildevand har gjort gældende, at det beror på en ikke-underbygget formodning, at det tracé, som TC Anlæg har valgt, vil medføre, at Assens Spildevand pådrages færre omkostninger til håndtering af forurenede jord. Det er imidlertid ikke på nuværende tidspunkt muligt at afgøre, hvilken betydning Aarsleffs henholdsvis TC Anlægs placering af tracéet vil have for mængden af forurenede jord.

Under alle omstændigheder følger det af udbudsgrundlaget, at Assens Spildevand afholder alle omkostninger til håndtering og bortskaffelse af forurenede jord uden for tilbudssummen. Denne fremgangsmåde er valgt, fordi det ikke er muligt på forhånd at forudsæ risikoen for, at der skal bortskaffes forurenede jord.

TC Anlæg er i øvrigt blevet belønnet for den valgte tracéløsning i overensstemmelse med de offentliggjorte under- og delkriterier. Assens Spildevand kunne ikke lovligt derudover, dvs. uden for delkriterierne, give TC Anlægs tilbud point for, at den valgte tracéløsning *måske* ville give Assens Spildevand lavere udgifter til håndtering og bortskaffelse af forurenede jord.

Påstand 3 skal derfor ikke tages til følge.

Ad påstand 4

TC Anlæg har gjort gældende, at det af meddelelsen om tildelingsbeslutningen af 24. oktober 2018 om tildelingskriteriet ”Projektbeskrivelsen” fremgår, at det ved evalueringen af Aarsleffs tilbud har været ”af afgørende betydning ... bl.a. ..., at tilbuddet fra Aarsleff indeholder en totalrenovering og højvandssikring af havnens og Næsgades pumpestation og to nye trykledninger fra havnen til ny indløbspumpestation, hvilket er en fremtidssikring af systemet fra Assens by til renseanlægget.”

En højvandssikring og fremtidssikring af pumpestationerne er imidlertid ikke beskrevet i udbudsmaterialet og har derfor ikke været et (lovligt) konkurrenceparameter. Der skulle derfor ikke have været tildelt point for højvandssikringen mv. til Aarsleff.

Hvis højvands- og fremtidssikring af systemet fra Assens by frem til rensningsanlægget var ”af afgørende betydning” for Assens Spildevand, burde Assens Spildevand have gjort opmærksom på det i udbudsmaterialet. Når dette ikke skete, og forholdet alligevel tillægges afgørende betydning ved evalueringen, er gennemsigtighedsprincippet i udbudslovens § 2 tilsidesat.

Assens Spildevand kunne følgelig ikke lovligt tildele Aarsleff point for højvands- og fremtidssikring af systemet frem til rensningsanlægget og slet ikke, hvis man følger Assens Spildevands argumentation vedrørende påstand 1. I begge tilfælde er der tale om fremtidige aspekter i projektet. Men Assens Spildevand forskelsbehandler ved at lade Aarsleffs fremtidssikring i relation til højvands- og fremtidssikring vægte meget positivt, mens de fremtidige besparelser, der følger af TC Anlægs tilbud, jf. det anførte ad påstand 1, ikke tillægges nogen betydning (kun 0,03 sumpoint).

Assens Spildevand skulle derfor, hvis man ville give point som sket for Aarsleffs højvands- og fremtidssikring, på samme måde have belønnet besparelsen omfattet af påstand 1.

Assens Spildevand har gjort gældende, at TC Anlæg fejlagtigt synes at forudsætte, at den tilbudte løsning *skulle* indeholde højvandssikring og fremtidsløsning af systemet frem til rensningsanlægget.

Dette er ikke rigtigt. Assens Spildevand har således i udbudsgrundlaget begrænset sig til at fastlægge en række tekniske funktionskrav. Tilbudsgiverne havde stor frihed til at tilbyde en løsning, som opfyldte disse funktionskrav.

Det citat, som TC Anlæg påberåber sig, er alene en fremhævelse af de elementer i tilbuddet fra Aarsleff, som gør, at dette tilbud skiller sig ud. Det er derimod *ikke* udtryk for, at det har været afgørende for Assens Spildevand, at tilbuddet indeholdt netop denne løsning, endsige at højvandssikring og fremtidsløsning af systemet frem til rensningsanlægget var et krav, som alle tilbud skulle opfylde for at komme i betragtning. Beskrivelsen i evaluering-

rapporten er alene udtryk for, at Aarsleffs løsning på dette punkt positivt skilte sig ud fra de øvrige tilbud.

Som klagenævnet har konstateret ved sin delkendelse af 5. december 2018, har det ligget inden for de rammer, som udbudsgrundlaget fastlægger, at tillægge det positiv betydning, at Aarsleff tilbød en løsning med højvands- og fremtidssikring af pumpestationerne.

Denne løsning skal endvidere realiseres inden for rammerne af den udbudte kontrakt. Løsningen er derfor ikke sammenlignelig med den fremtidige besparelse, som TC Anlæg mener at skabe, jf. det, som TC Anlæg har anført ad påstand 1 (og som TC Anlæg i øvrigt er blevet belønnet for under det relevante delkriterium).

Assens Spildevand har foretaget sin evaluering af tilbuddene inden for rammerne af udbudsgrundlaget og udbudsreglerne i øvrigt. Der er således intet grundlag for at tage TC Anlægs påstand 4 til følge.

Ad påstand 5

TC Anlæg har gjort gældende, at den eksisterende pumpestation ligger direkte op til et hus. Pumpestationen er i dårlig forfatning, og der trænger svovlbrinte op til miljømæssig gene for naboen. I Aarsleffs tilbud er der indeholdt en renovering af pumpestationen, som forventelig har en levetid på måske 10 år, hvorimod der i TC Anlægs tilbud er indeholdt en ny pumpestation med en forventet holdbarhed på minimum 50 år. Samtidig vil den nye pumpestation blive placeret ca. 15 meter fra huset, således at den ikke længere vil være til gene for beboerne i huset.

Assens Spildevand har gjort gældende, at det i TC Anlægs påstand 5 forudsættes, at TC Anlæg ikke er blevet belønnet for, at selskabets tilbud indeholder en ny pumpestation som erstatning for den eksisterende pumpestation på Næsvej. Denne antagelse er imidlertid ikke rigtig. Som det fremgår af evalueringsrapporten, er det indgået i evalueringen, at TC Anlægs løsning indeholder etablering af en ny pumpestation på Næsvej. Den tilbudte løsning med etablering af en ny pumpestation er således belønnet under delkriteriet ”Systemdesign”. Der er som følge heraf ikke grundlag for at tage TC Anlægs påstand 5 til følge.

Ad påstand 6

TC Anlæg har gjort gældende, at det ved evalueringen af Aarsleffs tilbud er vægtet positivt, at Envidan er med i udførelsesperioden. TC Anlæg burde på samme måde have fået point for, at TC Anlæg i udførelsesperioden har Rambøll med i projektorganisationen, hvilket fremgår af TC Anlægs tilbudsmateriale.

Assens Spildevand har gjort gældende, at Assens Spildevand har inddraget det i evalueringen, at TC Anlæg benytter Rambøll i sin projektorganisation. Rambøll er således klart identificeret som TC Anlægs rådgiver i grundlaget for tildelingsbeslutningen, jf. evalueringsrapporten.

Det var og er i øvrigt Assens Spildevands opfattelse, at TC Anlægs tilbud ikke klart identificerer Rambølls rolle i udførelsesperioden. Af TC Anlægs tilbud fremgår således, at ”Rambøll indgår efter behov primært som fagtilsyn.” Denne beskrivelse, hvorefter Rambøll indgår i udførelsesperioden ”efter behov”, efterlader Assens Spildevand med en betydelig usikkerhed i forhold til Rambølls rolle i udførelsesperioden. Denne usikkerhed er afspejlet i evalueringsrapporten, hvoraf det om TC Anlægs tilbud fremgår:

”Ikke klart beskrevet hvorvidt rådgiver er med under markarbejder.”

Assens Spildevand har foretaget en samlet vurdering af TC Anlægs tilbud i forhold til underkriteriet ”Organisation” og fastholder det resultat, som er afspejlet i tildelingsbeslutningen. Henset til, at Assens Spildevand i forbindelse med evalueringen (i) har taget indholdet af TC Anlægs tilbud i betragtning og samtidigt (ii) foretaget et skøn inden for de rammer, som er udstukket i udbudsgrundlaget, er der ikke grundlag for at tage TC Anlægs påstand 6 til følge.

Ad påstand 7

TC Anlæg har gjort gældende, at der i Aarsleffs tilbud er anført et større antal dykkede pumpestationer og 2 stk. tørt opstillede pumpestationer, hvorimod TC Anlæg har tilbudt 1 stk. dykket pumpestation og 3 stk. tørt opstillede pumpestationer.

En dykket pumpe skal i forbindelse med servicering tages op fra spildevandet, hvilket giver arbejds- og omkostningsmæssige problemer, som TC Anlæg i sit tilbud tager højde for – hvilket burde være belønnet ved pointgivningen. TC Anlæg har desuden tilbudt gratis service i 5 år, hvilket skal prissættes og indregnes i pointgivningen.

Assens Spildevand har gjort gældende, at henvisningen i påstanden til ”miljømæssige hensyn” ikke er uddybet i TC Anlægs anbringender. Assens Spildevand antager derfor, at denne del af påstanden er frafaldet.

I forhold til arbejdsmiljø og serviceomkostninger i relation til de tilbudte pumpestationer er det korrekt, at TC Anlægs løsning indeholder færre dykkede pumper end den løsning, som Aarsleff tilbyder.

Det er dog vigtigt at bemærke, at TC Anlægs løsning kun ét sted erstatter eksisterende pumper (Næsgade). Løsningen fra Aarsleff erstatter derimod eksisterende pumpestationer fire steder. Det betyder, at TC Anlægs løsning forudsætter, at der i tillæg til de nye pumpestationer bevares tre eksisterende pumpestationer af ældre dato, som fortsat skal serviceres. Det korrekte grundlag for en sammenligning af de to tilbud i relation til antallet af pumpestationer er derfor følgende:

- TC Anlæg: 6 nye + 3 eksisterende (9 total)
- Aarsleff: 10 nye/renoverede

De eksisterende, ældre pumpestationer skal erfaringsmæssigt serviceres oftere og mere gennemgående end tilsvarende nye/renoverede. Dertil kommer, at arbejdsmiljøet i de eksisterende/gamle pumpestationer er betydeligt dårligere end i nyetablerede/renoverede pumpestationer.

Assens Spildevand har på denne baggrund vurderet tilbuddene under delkriteriet ”Arbejdsmiljø”. Evalueringen ligger inden for rammerne af det evalueringsskøn, som i medfør af udbudsgrundlaget og udbudsreglerne tilkommer Assens Spildevand, og der er derfor ikke grundlag for at tilsidesætte Assens Spildevands bedømmelse.

Det er for så vidt rigtigt, at TC Anlæg har tilbudt gratis service i 5 år, hvilket skal prissættes og indregnes i pointgivningen, men det er også sket i kraft af den prissætning, TC Anlæg selv har foretaget i sit tilbud i tilbudsli-

stens pkt. 12.6 (om pris for reservedele m.m.). Fordelen ved gratis service er dermed – i overensstemmelse med udbudsgrundlaget – indgået i evalueringen under underkriteriet ”Økonomisk værdi”.

Ad påstand 12

TC Anlæg har gjort gældende, at Aarsleffs tilbud ikke er konditionsmæssigt, da der er betydelig risiko for, at arbejdet vil blive forsinket af en ekspropriationsproces på 6 måneder. En del af arbejdet udføres således på privatejede marker, som skal bruges som arbejdsarealer til rør, jord og grus.

Gennemførelse af en ekspropriationsproces vil betyde, at Aarsleff først kan påbegynde arbejderne i juni 2019, hvilket som det fremgår af det, som er anført ad påstand 2 om adgang for skinnecykler frem til uge 43, ikke er muligt. Aarsleff kan dermed ikke færdiggøre arbejderne til aflevering den 1. december 2019. TC Anlæg har derimod sørget for at have tid til en ekspropriationsløsning, fordi den tracéløsning, som selskabet har tilbudt, ikke berører skinnecyklerne og derfor gør det muligt at arbejde i sommeren 2019, jf. tidsplanen i tilbuddet. Hertil kommer, at det vil være meget vanskeligt at arbejde langs banen. I TC Anlægs tilbud er det forudsat, at dette kun skal ske på en strækning på 2.500 meter – hvilket ifølge den tilbudte tidsplan tager 3 måneder (60 arbejdsdage) som følge af de vanskelige arbejdsforhold. I Aarsleffs tilbud er der langt mere arbejde langs banen, hvilket understreger umuligheden af, at Aarsleff kan overholde de tidsmæssige krav. Når TC Anlæg har valgt en anden tracéløsning, er det netop fordi en placering langs banen ikke vil kunne være konditionsmæssig.

Efter klagenævnets delkendelse af 5. december 2018 har TC Anlæg vedrørende denne påstand yderligere gjort følgende gældende:

Om beton- og jernbetonarbejde

Ifølge evalueringsrapporten, punktet ”Sikkerhedsbassiner” forbeholder Aarsleff sig ret til at vælge, om sikkerhedsbassinerne skal være af insitustøbt jernbeton eller af præfabrikerede elementer. Dette fremgår tillige af Aarsleffs projektbeskrivelse, under pkt. 5.1 Insitu-støbt versus præfabrikerede elementer til bassiner. Dette er i strid med AAB pkt. 12.3.1 Jernbeton, hvorefter ”Bygværkerne skal være af vandtæt insitustøbt jernbeton.”

Aarsleff kan således ikke lovligt vælge imellem de to udførelsesformer, og det vil i hvert fald betyde, at entreprisen forsinkes yderligere. Samtidig er det alment kendt i branchen, at præfabrikeret beton er op mod 30 % billigere i indkøbspris samt hurtigere at anvende ved udførelsen af arbejdet. Såfremt der ikke fuldt ud er taget højde for det yderligere tidsforbrug, der vil være ved insitustøbt jernbeton, vil dette forsinke processen yderligere.

I et lignende udbud fra FFV Spildevand A/S om transportsystemer for Nørre Broby – Faaborg, blev Aarsleff netop også fravalgt, fordi tilbuddet ikke opfyldte kravene til udbudsmaterialet grundet manglende brug af insitustøbt jernbeton ved sikkerhedsbassinerne. Der henvises til evalueringsnotatet herom af juli 2011. Der henvises desuden til udtalelsen fra ingeniør Poul Elgaard-Jørgensen fra Sweco Danmark A/S, hvorefter samlinger ved præfabrikerede elementer til sikkerhedsbassiner, er kritiske for bassinets tæthed, samt at materialerne ikke forventes at have samme levetid som de resterende elementer i bassinet med heraf følgende større udgifter til vedligehold.

Aarsleffs tilbud opfylder endvidere ikke minimumskravet i AAB pkt. 3.1.1, hvorefter tilbuddet skal indeholde et skitsedesign af sikkerhedsbassiner. Et sådant skitsedesign var således ikke vedlagt Aarsleffs tilbud.

Også af disse grunde er tilbuddet ukonditionsmæssigt.

Om etablering af ledninger i jord

Det fremgår i AAB pkt. 13.4.2, Ledningszone, at ledningszonen skal omkringfyldes og udjævnes af grus og sand. Omkringfyldning med grus og sand giver længere levetid for tryk- og gravationsledninger.

Udførelse og etablering af tryk- og gravationsledninger i jorden uden den rette omkringfyldning kan medføre betydelige yderligere omkostninger til Assens Spildevand til reparation og/eller udskiftning af dele af ledningerne.

I Aarsleffs projektbeskrivelse pkt. 2.2.1.2, er der en gennemgang af udførelsesmetoden ved placering af trykledninger ved opgravning. Det kan konstateres, at udførelsen alene omfatter ”tildækning” af ledningerne i jorden og således ingen omkringfyldning. Af projektbeskrivelsens punkt 2.2.1.3 fremgår en lignende udførelsesmetode, dog angående gravationsledninger,

hvor omkringfyldning beskrives som en konkret del af udførelsen. Heraf kan udledes, at hvis Aarsleff havde i sinde at udføre omkringfyldning ved etablering af trykledninger i jorden, ville dette have fremgået konkret og specificeret i tilbuddet.

På forespørgsel fra TC Anlæg har de to øvrige tilbudsgivere, M. J. Eriksson A/S og Munck Forsyningsledninger, oplyst, at de begge, ligesom TC Anlæg selv, blev spurgt konkret ind til deres brug af omkringfyldning ved tryk- og gravationsledninger i jorden under det indledende møde.

Det har derfor været af afgørende betydning for Assens Spildevand, at omkringfyldning var en del af tilbuddet for at sikre længst levetid for ledningerne. I evalueringsrapporten er det under punktet ”Etablering af ledninger i jord” også omtalt, at Aarsleff i projektbeskrivelsen ikke har nævnt omkringfyldning af trykledninger i jorden. I evalueringsrapporten antages det, at ”udbudsmaterialet naturligvis følges, men det er dog i realiteten en tvivlsom antagelse.”

Hvis Aarsleff ikke har medtaget omkringfyldning med grus og sand ved udarbejdelsen af tilbuddet, er tilbuddet ikke konditionsmæssigt. Udføres omkringfyldningen vil dette subsidiært medføre meromkostninger i forbindelse med indkøb af sand og grus til omkringfyldning. Til sammenligning har TC Anlæg indregnet 4.800.000 kr. i sit tilbud til indkøb af sand og grus til omkringfyldning ved tryk- og gravationsledninger. Medtages denne meromkostning i Aarsleffs tilbud, vil dette betyde 0,44 sumpoint færre under punktet ”Økonomisk værdi”, der vægter hele 55 % af det samlede tilbud. Henset til forskellen mellem TC Anlæg og Aarsleffs point på 0,18 sumpoint, er dette ikke en ubetydelig faktor. Der henvises til den fremlagte beregning.

Også af denne grund er tilbuddet fra Aarsleff ikke konditionsmæssigt.

Assens Spildevand har gjort gældende, at tidsplanen i udbudsmaterialet for udførelsen af den udbudte kontrakt er stram, men realistisk.

Tilbuddet fra Aarsleff kan i henhold til sit indhold realiseres inden for Assens Spildevands tidsplan. Der er ikke i tilbuddet taget forbehold for denne tidsplan, og Assens Spildevand har intet grundlag for at betvivle, at tilbuddets tidsplan kan overholdes.

Hvis der indtræder forsinkelse i forbindelse med kontraktens opfyldelse, skal det håndteres som et kontraktuelt anliggende mellem Assens Spildevand og Aarsleff.

TC Anlægs påstand og anbringender hviler på ikke-dokumenterede formodninger om blandt andet, at ”en del af arbejdet udføres på privatejede marker, der skal bruges som arbejdsarealer til rør, jord og grus”, og at der derfor er ”betydelig risiko for, at arbejdet kan forsinkes af en ekspropriationsproces på 6 måneders varighed”.

Faktum er imidlertid, at alle tilbudte løsninger – også TC Anlægs løsning – indebærer, at der skal udføres arbejder på privatejede marker. Alle tilbudte løsninger er således afhængige af, at der kan indgås lodsejraftaler med de berørte parter (eller ultimativt ske ekspropriation). I praksis er ekspropriation meget sjældent forekommende. I langt de fleste tilfælde indgås der frivillige aftaler med de berørte lodsejere. Dette er da også forudsat i Almindelig Arbejdsbeskrivelse, hvorefter den vindende tilbudsgiver skal ”Forestå lodsejforhandlinger og afholde alle omkostninger til deklarations-, afgrøde- og strukturerstatninger”.

Da tilbuddet fra Aarsleff er konditionsmæssigt, er der ikke grundlag for at tage TC Anlægs påstand 12 til følge.

Vedrørende de yderligere anbringender, TC Anlæg er fremkommet med efter klagenævnets delkendelse af 5. december 2018, har Assens Spildevand gjort følgende gældende:

Om beton- og jernbetonarbejde

Tilbuddet fra Aarsleff indeholder et skitsedesign af sikkerhedsbassiner, som er fremlagt. Det er således ikke korrekt, når TC Anlæg fremfører, at Aarsleffs tilbud ikke opfylder den formelle betingelse herom.

Det er endvidere ikke korrekt, at det af evalueringsrapporten vedrørende sikkerhedsbassiner skulle fremgå, at ”Per Aarsleff forbeholder sig retten til at vælge, om sikkerhedsbassinerne skal være at insitustøbt jernbeton eller af præfabrikerede elementer”. Der står: ”ikke valgt om bt bassiner er insitu eller element.”

Det kan heller ikke af beskrivelsen i Aarsleffs tilbud udledes, at Aarsleff frit kan vælge mellem de beskrevne udførelsesmetoder. Dette valg tilkommer Assens Spildevand i overensstemmelse med udbudsgrundlaget. Samtidig følger det udtrykkeligt af tilbuddet, at alle omkostninger til at realisere den valgte løsning er indeholdt i tilbuddet – uanset om denne løsning er insitustøbt eller præfabrikeret.

For god ordens skyld bemærkes, at andre ordregiveres vurdering(er) af tilbud i et andet udbud på et andet udbudsgrundlag er denne klagesag uvedkommende. Det fremlagte uddrag af en evalueringsrapport i en anden udbudssag er derfor uden relevans for denne sag.

Om etablering af ledninger i jord

Som det også er angivet i evalueringsrapporten, fremgår det ikke udtrykkeligt af tilbuddet fra Aarsleff, at der vil ske omkringfyldning af trykledningen.

I overensstemmelse med klagenævnets praksis var Assens Spildevand imidlertid berettiget (og formentlig også forpligtet) til at lægge til grund, at Aarsleff ville opfylde kravet herom i AAB.

Aarsleffs tilbud indeholder således ikke noget forbehold, og Assens Spildevand har heller ikke krævet, at tilbuddene skulle indeholde en udtrykkelig bekræftelse på, at tilbuddet i alle tekniske henseender ville blive udført i overensstemmelse med udbudsmaterialets krav. Det forhold, at omkringfyldning ikke udtrykkeligt er nævnt i tilbuddet fra Aarsleff, kan derfor ikke fortolkes som et forbehold.

Der er dermed intet grundlag for at tage TC Anlægs påstand 12 til følge.

Ad påstand 13

TC Anlæg har gjort gældende, at Aarsleff i sin projektbeskrivelse om luftlommer har anført, at ”alle trykledninger i jord er enten plane eller jævnt stigende mod oppumpningsbrønden.” På den baggrund mener Aarsleff ikke, at det er økonomisk forsvarligt at afsætte udluftningspunkter på trykledningen. For at nå frem til den konklusion må Aarsleff have benyttet en landin-

spektør til at beregne længdeprofiler af strækningen. Det er dog uvist, om det er sket.

TC Anlæg har fået udført længdeprofiler af en landinspektør, der følger Aarsleffs tracéløsning. Længdeprofilen viser, at terrænet, hvor tracéløsningen er placeret, er meget kuperet med adskillige bakker, hvorfor det er TC Anlægs vurdering, at der på strækningen burde installeres op mod 10 udluftningspunkter. Ifølge længdeprofilen er Aarsleffs antagelse om plane eller jævnt stigende trykledninger direkte forkert, og det er således uforsvarligt af Aarsleff ikke at etablere udluftningspunkter ved toppunkterne på strækningen, da store tryk fra svovlbrinte luftlommer kan opstå. De omtalte beregninger, som Aarsleff har foretaget, må således være forkerte, men idet beregningerne ikke er vedlagt tilbuddet, har det ikke været muligt for Assens Spildevand eller TC Anlæg at eftergå disse.

Aarsleff anfører dog, at det vil være muligt at placere adskillige studse på trykledningen, såfremt udluftningspunkter skulle blive nødvendige at etablere grundet dannelsen af luftlommer i trykledningen. Eftersom Aarsleff ønsker at placere studse på trykledningen, kan det konstateres, at Aarsleff har en forventning om, at det kan blive nødvendigt at etablere udluftningspunkter.

Tracéledninger placeres i forskelligt terræn, herunder også på marker. Et udluftningspunkt i form af en udluftningsbrønd placeres typisk ikke midt på marken af hensyn til landmandens muligheder for at arbejde med maskiner på marken, men etableres typisk i kanten af marken. I tilfælde af efterfølgende etablering vil dette medføre yderligere omkostninger for Assens Spildevand, da ledningsførelsen fra tracéledningen og ud til udluftningsbrønden ikke er beregnet i Aarsleffs tilbud, ligesom omkostninger og tid i forbindelse med en forhandling, subsidiært mulig ekspropriationsproces, i forhold til grundejeren ikke indgår.

Aarsleffs tilbud indeholder ikke økonomi til etableringen af udluftningspunkter. Til sammenligning har TC Anlæg sat 800.000 kr. af til udluftningspunkter på egen tracéløsning. Der vil således ud fra den foreliggende længdeprofil vedrørende Aarsleffs tracéløsning blive tale om betydelige yderligere omkostninger for Assens Spildevand til etablering af udluftningspunkter alene ud fra landskabets karakter.

Assens Spildevand har gjort gældende, at Aarsleff i sit tilbud har oplyst, (i) at der er gennemført luftlommeberegning på alle trykledninger, og (ii) at disse beregninger entydigt viste, at luftlommerne ikke har betydning for strømningerne i trykledningerne, når der tages afsæt i de i udbudsmaterialet angivne hydrauliske belastninger. Assens Spildevand har intet grundlag for at betvivle denne beregning og har således være berettiget til at lægge til grund, at Aarsleffs løsning kan etableres uden udluftningspunkter.

Assens Spildevand har herved foretaget en evaluering af tilbuddene i forhold til de oplyste under- og delkriterier. Den tekniske løsning fra henholdsvis TC Anlæg og Aarsleff er evalueret og belønnet inden for rammerne af udbudsmaterialet og udbudsreglerne, og der er derfor intet grundlag for at tage påstand 13 til følge.

Ad påstand 9 (om annulation)

TC Anlæg har gjort gældende, at de overtrædelser, som er beskrevet i påstand 1-7, 12 og 13, medfører, at tildelingsbeslutningen skal annulleres.

Assens Spildevand har gjort gældende, at der ikke er grundlag for annulation, da der ikke er grundlag for at tage nogen af TC Anlægs påstande til følge.

Klagenævnet udtaler:

Ad påstand 1-2, 4-7 og 13

Som anført i delkendelsen af 5. december 2018 kan klagenævnet efter fast retspraksis og klagenævnspraksis alene tilsidesætte det skøn, som den ordregivende myndighed har udøvet ved bedømmelsen af tilbudsgivernes opfyldelse af kvalitative kriterier, hvis ordregiveren åbenbart har overskredet den vide grænse, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske skøn, eller har handlet usagligt. Klagenævnet erstatter herved ikke ordregiverens skøn med sit eget.

Herefter bemærkes om de enkelte påstande:

Ad påstand 1 og 4

Om påstand 1 udtalte klagenævnet i delkendelsen af 5. december 2018:

”Efter angivelsen af delkriterierne til underkriteriet ”Økonomisk værdi” i udbudsbetingelsernes pkt. 5.1.1 kunne Assens Spildevand ikke lovligt inddrage fremtidige besparelser i senere etaper af det samlede projekt ved vurderingen af tilbuddene på den udbudte første etape. Assens Spildevand har således handlet i overensstemmelse med udbudsbetingelserne ved ikke at tillægge den besparelse i senere etaper, som den tracéløsning, som tilbuddet fra Assens Spildevand må antages at indebære, vægt ved bedømmelsen af underkriteriet om ”Økonomisk værdi”.

Derimod kunne besparelsen, jf. udbudsbetingelsernes pkt. 5.1.1, jf. pkt. 6.2.8, indgå med vægningen ”Middel” ved vurderingen af delkriteriet ”Totaløkonomi” til underkriteriet ”Projektbeskrivelse”.

Det fremgår af evalueringsrapporten, at besparelsen er tillagt (positiv) betydning ved vurdering af delkriteriet ”Totaløkonomi”, jf. det anførte om ”... Har i TBL på indledende bud lavet beregning på besparelser på totale omkostninger ved deres løsning ift. Skitseprojekt.”

Der er ikke grundlag for at antage, at Assens Spildevand ved bedømmelsen af betydningen af besparelsen under delkriteriet ”Totaløkonomi” eller ved den samlede bedømmelse af underkriteriet ”Projektbeskrivelse” har overskredet de vide rammer, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske vurdering, eller har handlet usagligt.

Foreløbigt vurderet er der herefter ikke udsigt til, at påstand 1 vil blive taget til følge.”

Om påstand 4 udtalte klagenævnet i delkendelsen af 5. december 2018:

”Assens Spildevand har udbudt en totalentreprise baseret på funktionskrav og med blandt andet ”Projektbeskrivelse” som et underkriterium til tildelingskriteriet om pris og kvalitet.

Tilbudsgiverne har herved, og som udbudsmaterialet i øvrigt er udformet, betydelig frihed til at tilbyde forskellige løsninger – og derigennem ved at komme med gode forslag opnå en positiv bedømmelse på kriteriet om ”Projektbeskrivelse” inden for rammerne af de anførte delkriterier. Der gælder ikke et udbudsretligt krav om, at udbyderen af en totalentreprise som den foreliggende på forhånd angiver, hvilke detailelementer i tilbudte løsninger der har udsigt til en positiv henholdsvis negativ bedømmelse – hvilket også ville betyde, at konkurrenceelementet i underkriteriet om ”Projektbeskrivelse” ville forsvinde.

Efter beskrivelsen af underkriteriet ”Projektbeskrivelse” og delkriterierne hertil har det ikke ligget uden for de rammer, som udbudsmaterialet fastlægger, at tillægge det positiv betydning, at Aarsleff tilbød en løsning med højvandssikring og fremtidssikring af pumpestationerne.

Herefter, og da der ikke er grundlag for at antage, at Assens Spildevand ved bedømmelsen af dette element i Aarsleffs tilbud har overskredet de vide rammer, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske vurdering, eller har handlet usagligt, er der foreløbigt vurderet ikke udsigt til, at påstanden vil blive taget til følge.”

Den fremtidige (energi)besparelse, som TC Anlæg ved påstand 1 har påstået ikke er blevet behørigt belønnet ved Assens Spildevands evaluering af tilbuddene, er, som anført ad påstand 1 i delkendelsen af 5. december 2018, blevet tillagt positiv betydning, inden for de rammer, som følger af udbudsbetingelserne; nemlig ved vurderingen af delkriteriet ”Totaløkonomi” til underkriteriet ”Projektbeskrivelse”. På samme måde er det inden for rammerne af udbudsbetingelserne tillagt positiv betydning ved vurderingen af Aarsleffs tilbud, at det indeholder højvandssikring og fremtidssikring af pumpestationerne, jf. pkt. 8.3.2 i evalueringsrapporten og punktet om ”Placering af pumpestationer” til delkriteriet om ”Systemdesign” til underkriteriet ”Projektbeskrivelse” i skemaet til evalueringsrapporten. Den måde, Assens Spildevand har bedømt henholdsvis den fremtidige (energi)besparelse i TC Anlægs tilbud og højvandssikring og fremtidssikring af pumpestationerne i Aarsleffs tilbud på, er således ikke forskellig og er følgelig heller ikke udtryk for forskelsbehandling.

Herefter og af de grunde, som fremgår af delkendelsen af 5. december 2018, tages påstand 1 og 4 ikke til følge.

Ad påstand 2 og 12

Om påstand 2 og 12 udtalte klagenævnet i delkendelsen af 5. december 2018:

”Assens Spildevand har fastlagt frister for teknisk aflevering den 1. december 2019 og for endelig aflevering den 1. november 2020. Samtidig fremgår det af den ”Almindelige arbejdsbeskrivelse” (AAB) pkt. 3.6 blandt andet:

”Arbejder, der forhindrer eller forstyrrer brug af skinnecyklerne skal ske uden for åbningssæsonen, som er fra påske til uge 42.

Mener entreprenøren at mindre og kortvarige forstyrrelser af skinnecykeldriften er uundgåelige i åbningssæsonen skal hvert enkelt tilfælde aftales særskilt med Lilleskov Teglværk. Entreprenøren kan ikke forudsætte eller forvente at få tilladelse til forstyrrelse af skinnecykeldriften. Såfremt entreprenøren forstyrrer skinnecykeldriften så Lilleskov Teglværks omsætning for udlejning af skinnecykler reduceres, kan entreprenøren forvente, at skulle godtgøre Lilleskov Teglværk den tabte omsætning.”

Assens Spildevand har i udbudsmaterialet medtaget et skitseprojekt, som er baseret på, at tracéet placeres langs banen, og bortset fra TC Anlæg har tilbudsgiverne, herunder Aarsleff, tilbudt lignende løsninger.

Det står tilbudsgiverne frit for, hvorledes de vil tilrettelægge arbejderne og herunder om nødvendigt under arbejdets udførelse indsætte ekstra ressourcer, hvor der måtte være særligt tidsmæssigt pres.

Det er, jf. de udtrykkelige bestemmelser herom i Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 3.1, ligeledes op til tilbudsgiverne at indgå aftaler med lodsejere om blandt andet brug af markarealer til oplagring. Det er kun, hvis sådanne aftaler ikke kan opnås, at entreprenøren eventuelt kan være henvist til at søge en ekspropriation gennemført.

På den baggrund og henset til muligheden for eventuelt med Lille Teglværk at aftale forstyrrelser i skinnecykeldriften mod compensation, finder klagenævnet, at der ikke er grundlag for at antage, at det ikke vil være ”fysisk muligt” at udføre kontraktarbejderne inden for den fastlagte tidsramme med en placering af tracéet langs banen.

For så vidt som TC Anlægs påstand skal forstås sådan, at tilbuddet fra Aarsleff skulle have været afvist som ukonditionsmæssigt, idet det på forhånd måtte anses for udelukket, at Aarsleff ville kunne overholde de tidsmæssige krav med den valgte tracéløsning, er der herefter ikke udvist til, at påstand 2 og 12 vil blive taget til følge.

I det omfang TC Anlægs påstand er udtryk for, at tilbuddet fra Aarsleff burde have fået færre point som følge af de tidsmæssige udfordringer, tracéplaceringen ved banen kan indebære, bemærkes:

Det fremgår af evalueringsrapporten, at Assens Spildevand ved bedømmelsen af tilbuddet fra Aarsleff har tillagt det betydning ved vurderingen af delkriteriet ”Arbejds- og tidsplan for det samlede arbejde” til underkriteriet ”Projektorganisation”, at der er ”indsat arbejde (meget

meget tæt ved) jernbanetracéet i sommerperiode hvor skinnecykeldrift skal opretholdes”. På tilsvarende måde har Assens Spildevand ved vurderingen af TC Anlægs tilbud i relation til samme delkriterium tillagt det betydning, at TC Anlæg er ”Udfordret med gennemførelse af tillæg til SPV-plan [spildevandsplan] inden for forudsat tid.”

Der er ikke grundlag for at antage, at Assens Spildevand herved, eller ved den øvrige bedømmelse under delkriteriet ”Arbejds- og tidsplan for det samlede arbejde” til underkriteriet ”Projektorganisation” eller ved den samlede bedømmelse under underkriteriet ”Projektorganisation” har overskredet de vide rammer, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske vurdering, eller har handlet usagligt.

Foreløbigt vurderet er der herefter ikke udsigt til, at påstand 2 og 12 vil blive taget til følge.”

Klagenævnet bemærker, at påstand 2 efter sin ordlyd og sammenhængen med påstand 12 må forstås sådan, at den angår den evaluering, som Assens Spildevand har foretaget af Aarsleffs tilbud. Påstand 12 angår spørgsmålet om, hvorvidt Aarsleffs tilbud skulle have været afvist, fordi det var ukonditionsmæssigt.

Uanset om Assens Spildevand i den ”Almindelige arbejdsbeskrivelse” (AAB) pkt. 3.6 havde gengivet Foreningen Lillelund Teglværks holdning til forstyrrelser af skinnecykeldriften og herunder særlig adgangen til modkompensation i et vist omfang at forstyrre driften forkert, var Aarsleff berettiget til at basere sit tilbud og herunder tidsplanen på det oplyste i pkt. 3.6. Det, som Georg Steensboe har anført i den udaterede udtalelse på vegne af Foreningen Lillelund Teglværk, kan ikke ændre herpå.

I øvrigt må det efter referatet af mødet den 3. april 2018 og Assens Spildevands mail til Foreningen Lillelund Teglværk af 4. april 2018 lægges til grund, at Assens Spildevand *har* udformet ”Almindelige arbejdsbeskrivelse” (AAB) pkt. 3.6 i overensstemmelse med det, som Assens Spildevand ifølge referatet af mødet den 3. april 2018 med Foreningen Lillelund Teglværk fik oplyst, var foreningens holdning til forstyrrelser af skinnecykeldriften. Det må endvidere lægges til grund, at foreningen, som fik mulighed herfor, ikke har gjort indsigelse mod gengivelsen af foreningens holdning.

Med hensyn til det, som TC Anlæg efter klagenævnets delkendelse af 5. december 2018 supplerende har gjort gældende om *beton- og jernbetonarbejde* til støtte for påstand 12 bemærker klagenævnet:

I pkt. 5.1 i projektbeskrivelsen i Aarsleffs tilbud er det anført:

”Pkt. 5.1, Insitu-støbt versus præfabrikerede elementer til bassiner, hvoraf blandt andet fremgår:

”Beslutningen om, hvorvidt der etableres insitu-støbte bassiner, eller bassiner opbygget af betonelementer er afhængig af forholdene under etableringsstedet.

De forhold som har størst indflydelse på hvilken løsning der anvendes er:

- Opdriftsproblematikken og grundvandsforhold
- Underbundens sammensætning og evne til at bære
- Om der skal etableres tryk- og/eller trækpæle for at optage de belastninger bassinet udsættes for.

Når der foreligger de nødvendige informationer om byggefeltets beskaffenhed, vil der blive truffet beslutning om hvilken metode der anvendes. Tilbuddet indeholder de nødvendige bassinvolumener, uanset om der vælges en insitu- eller præfab elementløsning.”

Selvom pkt. 5.1 i Aarsleffs projektbeskrivelse ikke er formuleret som et direkte forbehold, kan det anførte efter klagenævnets opfattelse alene opfattes sådan, at Aarsleff forbeholder sig adgang til ”afhængig af forholdene under etableringsstedet” at udføre bassiner af præfabrikerede elementer, og dermed fraviger udgangspunktet i Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 12.3.1 Jernbeton, hvorefter ”Bygværkerne skal være af vandtæt insitustøbt jernbeton.”

Efter det anførte i skemaet til evalueringsrapporten om: ”Rørbassiner som PE sidevolumen. Ikke valgt om bt bassiner er in situ eller element.” synes Assens Spildevand i øvrigt også selv at have opfattet pkt. 5.1 i Aarsleffs projektbeskrivelse sådan, at Aarsleff herigennem fik adgang til at vælge mellem at udføre bassiner insitu-støbt eller af præfabrikerede elementer.

Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 12.3.1 Jernbeton, hvorefter ”Bygværkerne skal være af vandtæt insitustøbt jernbeton” er ikke i udbudsmaterialet

anført at være et mindstekrav. Klagenævnet finder heller ikke, at kravet kan anses for et grundlæggende element. Den omstændighed, at Aarsleff tog forbehold for pkt. 12.3.1 medførte således ikke en pligt for Assens Spildevand til at afvise Aarsleffs tilbud som ukonditionsmæssigt.

Aarsleffs forbehold for Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 12.3.1 kan dermed ikke føre til, at TC Anlægs påstand 12 om, at Assens Spildevand har handlet i strid med ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet i udbudslovens § 2, stk. 1, ved at have tildelt den udbudte kontrakt til Aarsleff, uagtet Aarsleff har afgivet et ukonditionsmæssigt tilbud, skal tages til følge.

For så vidt som TC Anlægs bemærkning om, at ”det vil i hvert fald betyde, at entreprisen forsinkes yderligere” skal forstås som et anbringende om, at forbeholdet for Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 12.3.1, i sammenhæng med det i øvrigt anførte ad påstand 12 om skinnecykeldrift og ekspropriation vil medføre en sådan forsinkelse, at Aarsleffs tilbud af den grund skulle have været anset for ukonditionsmæssigt, er der, som sagen er oplyst, ikke fornødent grundlag for at antage, at der vil være et sådant yderligere tidsforbrug ved en insitu-løsning, at de bodgivende terminer ikke vil kunne overholdes. Der er derfor heller ikke grundlag for at antage, at tilbuddet af denne grund skulle have været afvist ukonditionsmæssigt

Klagenævnet bemærker, at det følger af klagenævnslovens § 10, stk. 1, som udformet ved lov nr. 618 af 14. juni 2011, at klagenævnet ikke kan

”tilkende en part mere, end den pågældende har påstået, og kan ikke tage hensyn til forhold, som ikke er gjort gældende af den pågældende.”

Af forarbejderne til bestemmelsen, jf. de specielle bemærkninger til bestemmelsen i lovforslag nr. 204 af 29. april 2011, følger:

”Med 2. pkt. foreslås det, at klagenævnet ikke kan træffe en afgørelse, der går ud over de påstande eller de retlige og faktiske forhold, som en af parterne har gjort gældende. Den foreslåede bestemmelse betyder, at Klagenævnet for Udbud er bundet af parternes påstande og kun kan tage hensyn til anbringender, der er gjort gældende. Klagenævnet kan dermed ikke længere bistå med formulering af brugbare påstande og faktiske og retlige forhold, som ikke vedrører parternes oprindelige påstande, ligesom klagenævnet ikke kan tage spørgsmål op af egen drift.”

Klagenævnet kan herefter ikke, som påstand 12 er nedlagt, tage stilling til, om Assens Spildevand har handlet i strid med ligebehandlings- og gennemsigthedsprincippet i udbudslovens § 2 ved under evalueringen at undlade at tage højde for det forbehold, som Aarsleff havde taget for Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 12.3.1 Jernbeton. Påstand 12 kan herved ikke forstås sådan, at den angår Assens Spildevands evaluering.

Tilbuddet fra Aarsleff indeholdt et skitsedesign af sikkerhedsbassiner, som er fremlagt af Assens Spildevand. Der er således heller ikke grundlag for, at tilbuddet skulle have været afvist som ukonditionsmæssigt som følge af et manglende skitsedesign.

Vedrørende det, som TC Anlæg efter klagenævnets delkendelse af 5. december 2018 supplerende har gjort gældende til støtte for påstand 12 om etablering af *ledninger i jord*, bemærker klagenævnet:

Aarsleff har ikke taget udtrykkeligt forbehold for Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 13.4.2 Ledningszone, hvorefter ledningszonen skal omkringsfyldes og udjævnes af grus og sand.

Klagenævnet finder, at det forhold, at omkringsfyldning ikke udtrykkeligt nævnes i Aarsleffs projektbeskrivelse pkt. 2.2.1.2, som alene omtaler ”tildækning” ikke kan forstås som et forbehold for kravet i pkt. 13.4.2, som medfører, at tilbuddet fra Aarsleff skulle have været afvist.

Herefter og af de grunde, som fremgår af delkendelsen af 5. december 2018, tages påstand 2 og 12 ikke til følge.

Ad påstand 3

Om påstand 3 udtalte klagenævnet i delkendelsen af 5. december 2018:

”Det følger af Almindelig Arbejdsbeskrivelse, pkt. 13.3, at entreprenøren har ansvaret for håndtering og bortskaffelse af lettere forurenede jord fra vej- og banearealer. Det følger heraf modsætningsvis, at Assens Spildevand har påtaget sig risikoen for merudgifter til håndtering og deponering af stærkt forurenede jord fra banearealer mv.

Assens Spildevand ville derfor ikke lovligt have kunnet tillægge det betydning, at der kan være en større risiko for forurenede jord ved den tracéløsning, som Aarsleff har tilbudt end ved TC Anlægs løsning.

Foreløbigt vurderet er der herefter ikke udsigt til, at påstand 3 vil blive taget til følge.”

Af de i delkendelsen nævnte grunde tages påstand 3 ikke til følge.

Ad påstand 5

Om påstand 5 udtalte klagenævnet i delkendelsen af 5. december 2018:

”Det fremgår af evalueringsrapporten, at det ved bedømmelsen af TC Anlægs tilbud for så vidt angår delkriteriet om ”Systemdesign” til underkriteriet ”Projektorganisation” er tillagt betydning, at der er tilbudt en ny pumpestation ved Næsgade, jf. bemærkningen ”... heraf ny Næsgade”.

Herefter og da ikke er grundlag for at antage, at Assens Spildevand ved vurderingen af, hvilken betydning dette element i TC Anlægs tilbud skulle have ved bedømmelsen af delkriteriet om ”Systemdesign” og den samlede bedømmelse af underkriteriet ”Projektorganisation”, har overskredet de vide rammer, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske vurdering, eller har handlet usagligt, er der foreløbigt vurderet ikke udsigt til, at påstanden vil blive taget til følge.”

Af de i delkendelsen nævnte grunde tages påstand 5 ikke til følge.

Ad påstand 6

Om påstand 6 udtalte klagenævnet i delkendelsen af 5. december 2018:

”Det fremgår af evalueringsrapporten, at Assens Spildevand har ladet det indgå ved vurderingen af tilbuddet fra TC Anlæg i relation til underkriteriet ”Organisation”, at Rambøll er underrådgiver for TC Anlæg.

Herefter, og da ikke er grundlag for at antage, at Assens Spildevand ved vurderingen af, hvilken betydning dette element i TC Anlægs tilbud skulle have ved bedømmelsen af delkriteriet om ”Systemdesign” og den samlede bedømmelse af underkriteriet ”Projektorganisation”, har overskredet de vide rammer, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske vurdering, eller har handlet usagligt, er der foreløbigt vurderet ikke udsigt til, at påstanden vil blive taget til følge.”

Af de i delkendelsen nævnte grunde tages påstand 6 ikke til følge.

Ad påstand 7

Om påstand 7 udtalte klagenævnet i delkendelsen af 5. december 2018:

”TC Anlæg har ikke anført anbringender til støtte for den del af påstanden, som angår, at Assens Spildevand ”ikke har tildelt TC Anlæg A/S point for, at TC Anlæg A/S i sit tilbud har taget højde for miljømæssige hensyn for så vidt angår pumpestationerne”.

Det følger af klagenævnslovens § 10, stk. 1, som udformet ved lov nr. 618 af 14. juni 2011, at klagenævnet ikke kan

”tilkende en part mere, end den pågældende har påstået, og kan ikke tage hensyn til forhold, som ikke er gjort gældende af den pågældende.”

Af forarbejderne til bestemmelsen, jf. de specielle bemærkninger til bestemmelsen i lovforslag nr. 204 af 29. april 2011, følger:

”Med 2. pkt. foreslås det, at klagenævnet ikke kan træffe en afgørelse, der går ud over de påstande eller de retlige og faktiske forhold, som en af parterne har gjort gældende. Den foreslåede bestemmelse betyder, at Klagenævnet for Udbud er bundet af parternes påstande og kun kan tage hensyn til anbringender, der er gjort gældende. Klagenævnet kan dermed ikke længere bistå med formulering af brugbare påstande og faktiske og retlige forhold, som ikke vedrører parternes oprindelige påstande, ligesom klagenævnet ikke kan tage spørgsmål op af egen drift.”

Klagenævnet har herefter ikke grundlag for at tage stilling til den del af påstanden, som angår manglende point for miljømæssige hensyn.

Som anført af Assens Spildevand har den økonomiske fordel ved, at TC Anlæg har tilbudt 5 års gratis service på pumper indgået ved bedømmelsen af underkriteriet om ”Økonomisk værdi” i kraft af den prissætning, TC Anlæg selv har foretaget i tilbudslisten.

Der er endvidere ikke grundlag for at antage, at Assens Spildevand ved bedømmelsen af de pumper, som Aarsleff henholdsvis TC Anlæg tilbød, har overskredet de vide rammer, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske vurdering, eller har handlet usagligt.

Foreløbigt vurderet er der herefter ikke udsigt til, at påstanden vil blive taget til følge.”

Af de i delkendelsen nævnte grunde tages påstand 7 ikke til følge.

Ad påstand 13

I skemaet til evalueringsrapporten, under delkriteriet ”Driftssikkerhed og fleksibilitet til underkriteriet ”Projektbeskrivelse” punktet ”Beskrevne overvejelser” er det om Aarsleffs tilbud anført:

”Har beregnet at luftlommer ikke bliver et problem. Beregning ej vedlagt. Afsætter dog studse i toppunkter på ledning til evt. fremtidig etablering af udluftningsbrønd.
...”

Assens Spildevand har oplyst, at Assens Spildevand ikke fandt grundlag for at betvivle indholdet af den i Aarsleffs tilbud nævnte beregning og derfor, hvad selskabet anså og anser sig for berettiget til, lagde til grund, at Aarsleffs løsning kan etableres uden udluftningspunkter.

Klagenævnet finder, at der ikke er grundlag for at antage, at Assens Spildevand ved bedømmelsen af det, som fremgik om udluftning i Aarsleffs henholdsvis TC Anlægs tilbud, har overskredet de vide rammer, der gælder for ordregiverens evalueringstekniske vurdering, eller har handlet usagligt.

Påstand 13 tages derfor ikke til følge.

Ad påstand 9 (annullation)

Da TC Anlæg ikke har fået medhold i nogen af de nedlagte påstande, tages selskabets påstand om annullation af tildelingsbeslutningen ikke til følge.

Herefter bestemmes:

Klagen tages ikke til følge.

TC Anlæg A/S skal i sagsomkostninger til Assens Spildevand A/S betale 25.000 kr., der betales inden 14 dage efter modtagelsen af denne kendelse.

Klagegebyret tilbagebetales ikke.

Katja Høegh

Genpartens rigtighed bekræftes.

Heidi Thorsen
kontorfuldmægtig